

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXII. letnik.

V Ljubljani, avgust 1905.

VIII. zvezek.

Osmo nedelja po binkoštih.

1. *Kdaj bomo umrli in kaj bomo morali takrat zapustiti.*

Jaz vam povem: delajte si prijatelje s krivičnim mamonom, da vas, kadar obnemagate, vzamejo v večna bivališča.

Luk. 16, 9.

V današnjem evangeliju nam pripoveduje božji Učenik priliko o krivičnem hišniku, ki je za-se pač mnogo in veliko skrbel, toda nikakor ne na pošten način. Ker ga je njegov gospodar hotel odstaviti od hiševanja zaradi zapravljenosti, si je izmislil hišnik nov pripomoček, da ne bi bil popolno brez vsake pomoči. Poklical je k sebi dolžnike svojega gospodarja ter jim kar na svojo roko znižal dolg, misleč si, kadar bom odpuščen iz službe, tedaj bom dobil pomoč pri ljudeh, katerim sem pomagal iz zadrege.

Glede na to priliko dá Jezus svojim učencem nauk: *Jaz vam povem: delajte si prijatelje s krivičnim mamonom, da vas, kadar obnemagate, vzamejo v večna bivališča.* Kristus s temi besedami ni pohvalil nezvestobe hišnikove, temveč je le priporočil, naj bo vsakdo dovolj previden in skrbi ne samo za to, kar je, temveč posebno za to, kar še le pride. „Kadar obnemagate, kadar pridete do svojega konca“, pravi Učenik. To so prevažne, pre-pomenljive besede za vsakega, da jih je treba dobro premisliti in preudariti. Vsakdo enkrat onemore, vsakdo dospe prej ali slej na konec svojega življenja, ko velja tudi zanj klic: *Daj račun*

od svojega hiševanja, od svojega življenja! Prevažno je to za vsakega človeka, ker vedno mora paziti, da ga smrt nepripravljenega ne zaloti. Zato vam hočem danes govoriti o našem koncu in sicer vam bom odgovoril na dve vprašanji: 1. Kdaj se bliža človek koncu? in 2. Kaj gre s človekom h koncu, kaj ž njim vred premine?

1. Tega mi pač ni treba razlagati, da konec človekov je njegova smrt, njegova ločitev s tega sveta. S smrtjo dospe človek na konec svojega zemeljskega potovanja in doseže svoj zemeljski namen. Sedaj pa se vprašajmo: Kdaj se bliža človek koncu? Odgovor se glasi:

1. bliža se koncu vedno v negotovi uri. Sv. Krizostom pravi: „Bog nam je skril dan smrti. Ali umrjemo danes ali jutri, čez eno leto ali čez več let, tega ne vemo.“ Na to resnico nas sv. pismo velikokrat spominja. V bukvah pregovorov beremo (9. 12.): *Človek ne ve za svoj konec*. Zlasti nas je Zveličar sam v prilikah, katere je govoril, zopet in zopet opominjal, da pazimo na to. V priliki o modrih in nespametnih devicah pravi, da je ženin prišel ob uri, katera je bila vsem neznana. Za sklep pa je rekel: *Čujte, ker ne veste ne dneva, ne ure!* (Mat. 25. 13.), kdaj namreč bote poklicani s sveta. Ravno to zatrjuje v priliki, ko govori o možu, ki je šel na potovanje in je svojemu oskrbniku naročil, naj skrbno varuje njegov dom. Za sklep je zopet dostavil: *Čujte, ker ne veste, kdaj pride gospodar hiše, ali zvečer ali opolnoči, ali o petelinjem petju ali zjutraj!* (Mark. 13. 35.) Isto uči v priliki o hlapcih, katerim je gospodar naročil, naj ga pričakujejo, da ko se vrne s svatovščine, precej *ko pride in potrka na vrata, mu odpro*. (Luk. 12. 26.) K temu dostavi, da pride ob drugi ali tretji nočni straži, torej v negotovem času. Glejte, kristijani, vse to nam kaže, da pride Gospod v negotovi uri. Ali morete na tem dvomiti? Ali kdo izmed vas ve povedati, kdaj bo udarila njegova smrtna ura, kdaj bo skončal svoj zemski tek? V katerem letu, v katerem tednu, kateri dan? Vse to je skrivnost, katere nikdo ne more odkriti, to je uganka, katere ne more rešiti nikdo, čeprav bi bil moder kakor sam kralj Salomon.

2. Konec človekov pride torej v nedoločeni uri, toda često tudi v nepričakovani uri. To pač ve vsakdo, da bo prejšnji ali slej postal plen smrti; a nikdo še ni zvedel, kdaj se bo to zgodilo ali spomladi ali poleti, ali pri belem dnevu ali v temni

noči. Toda to se zgodi velikokrat nepričakovano, smrt pride v istem hipu, ko marsikdo prav nič na njo ne misli. Sv. pismo primerja smrt s tatom. *Dan Gospodov pride kakor tat*, piše sveti Peter (VI. 3. 10.), in v skrivnem razodetju (3. 3.): *Jaz pridem k tebi kakor tat in ti ne bodeš vedel, ob kateri uri pridem*. Tat se priplazi v hišo ob času, ko nobeden nanj ne misli, in smrt stopi k človeku, ko je ne pričakuje, ko misli na vse drugo preje, nego nanjo. Naenkrat prileti njena puščica, često sredi največjega veselja v cvetju mladosti. Bližnje jutro pa se oglasi otožno v zvoniku mrtvaški zvonec, ki oznanja vsem ljudem, da je zopet smrt enega pokosila. Ljudje pa pravijo med seboj: „Ta in ta je umrl, ta in ta je umrla!“ Marsikdo se začudi, marsikdo vzdihne in marsikdo zamišljen dostavi: „Ah, tega bi si pa ne mogel misliti, da je tudi to mogoče! Včeraj še zdrav, danes pa že na mrtvaškem odru, včeraj še vesel, živahen in zgovoren, danes pa že mrzel, bled in smrtno tih v verigah nemile smrti.“ Taki slučaji smrti niso nič nenavadnega, saj slišimo o njih zopet in zopet. Dragi kristijan, morda si ti celo koga poznal, kateremu se je to zgodilo, morda je bil to tvoj prijatelj, tvoj brat, tvoj oče? Bil je zdrav in vesel, a v par trenutkih ni ga bilo več med živimi. Danes poln življenja, cvetočih lic kakor roža, jutri pa ovenel, bled in v zemljo zakopan.

Pred par leti je bil v Švici neki bogoslovec na počitnicah pri svojem stricu, ki je bil dekan. Nekega vročega dne se gresta kaplan in bogoslovec kopat; gospod dekan jima obljubi, da pride za njima. Komaj pride bogoslovec v vodo, prime ga krč in se začne potapljati, kaplan skoči za njim, da ga otme. A kmalu je tudi on v smrtni nevarnosti, da se bori za svoje lastno življenje. V tem hipu pride g. dekan, in ugledavši g. kaplana borečega se s smrtjo, skoči mu na pomoč, a tudi njega so požrli valovi. Vse tri: bogoslovca, kaplana in dekana so mrtve izvlekli iz vode. Le pomislite, kaka žalost je bila to za celo faro. Tako je bilo v par trenutkih končano trojno drago življenje tako iznenada, da si more človek komaj misliti.

In da bi bil to edini tak slučaj, a takih in še strašnejših je neštevilno. Nekdaj je šlo na Ogerskem par sto ljudi na božjo pot k Materi božji, katero so častili na nekem otoku sredi reke Donave. Vkljub opominom duhovnika, ki je šel z njim, so vsi naenkrat stopili na brod. Ko pridejo sredi vode, jame se brod potapljati. Komaj je duhovnik dal še odvezo vsem, in v hipu so plavali po vodi. Le prav malo se jih je rešilo, vsi drugi so našli prezgodnji grob v hladnih valovih. A kaj bi navajal take zglede, saj jih vsakdanja skušnja kaže vedno, žalibog, le preveč.

Človek se torej bliža svojemu koncu vedno, a ne ve, kako dolga je še pot njegova. Velikrat doseže svoj konec kar iznenada. Iz tega pa sledi za nas kaj važen nauk. Sv. Avguštín piše namreč: „Zadnji dan — t. j. smrtni dan — nam je skrit, da smo vedno nanj pripravljani.“ Isto nas uči sv. Gregor: „Stvarnik nam je prikriil konec, da vedno mislimo, da nam je blizo“. Nauk iz tega pa je: *Skrbite in čujte!* (Mark. 13. 33.) Da, ljubi moji, čujte vsak dan, vsako uro, ker vsak dan, vsako uro vas utegne smrt doleteti in pokositi nje bridka kosa! Čujte, da imate vedno v redu svojo vest, in ste vedno pripravljani srečno umreti, čeprav vas Bog iznenada pred-se pokliče.

II. 1. Kaj pa gre s človekom h koncu? Kaj ž njim vred onemaga? Konča se ž njim vred *a)* časno življenje. Ako nastopi smrt, ugasne telesno življenje človekovo. Duša se loči, telo pa se vklone tisti svoji usodi, katero mu je Bog določil rekoč: *Prah si in v prah se boš povrnil!* (1. Moz. 3. 19.) Telo, katero je pokosila smrtna kosa, leži v postelji trdo brez vsake moči, nikdo ga ne more zopet obuditi v življenje. Čez nekaj ur se premeni obraz, telo jame trohneti, položi se v grob, na zemlji pa kmalu pozabijo na rajnega celo najboljši prijatelji njegovi. Tako se je končalo zemsko življenje; od vsega ni ostalo ničesar, nego-le kup pepela in gnjiloba v grobu.

Končano je s smrtjo tudi *b)* svetno imetje. Mrlič ne more nič vzeti seboj v rakev, v grob. Če je bil še tako bogat, četudi je imel hiše, polja in gozde, morda celo cele dežele: vse ostane, vse mora zapustiti, in drugi si delé med seboj to zapuščino. Komaj zatisne svoje oči, komaj zadnjikrat izdahne, že mislijo dediči na to, kako bi pograbili vse njegovo premoženje, že se prepirajo med seboj in morda celo kolnejo rajnega. Vse mu vzemo, njega samega pa oblečejo v slabo oblačilo in čez malo ur ga neso ven iz ljubega doma, kamor se nikoli več ne vrne. Marsikdo, ki na svetu v svojem napuhu reveža niti videti ni mogel, mora ležati v hladnem grobu tik njega, marsikdo, ki na svetu nikoli ni imel zadosti, ki se je tožaril z vsemi svojimi sosedi, sedaj mora biti zadovoljen v tesnem grobu, kjer jim je hišica šest dilj in dilic dvoje. Zato govori psalmist: *Spali so svoje spanje in moške bogastva niso našli nič več v svojih rokah.* (Ps. 15. 16.) „Odpri zemljo! kliče sveti Ambrož, odpri zemljo in najdi bogatina med trupli, ako moreš. Spoznal ga boš kvečemu na tem, ker je več reči ž njim vred zgnjilo.“

2. Tako zgine s človekom vse, kar je časno, ne zgine pa, kar je večno. Torej ne premine a) duša človekova. Ta je neumrljiva. „Kar nam ostane v večnosti, to je naša duša“, pravi sv. Avguštin. In sv. pismo pravi (Sap. 2. 23.): *Bog je ustvaril človeka neumrljivega*. Zato smrt naši duši nič ne more škodovati. Smrt premore pač pokončati naše telo, in ga zavleči v grob ter do kosti razgaliti in prah naš po zraku razpršiti, a duše ne more doseči, duša živi na veke. Rešena vseh telesnih okov dvigne se kvišku pred prestol večnega Sodnika, da izve svojo usodo, da na veke ali pri Bogu se raduje, ali pa v peklu vekomaj zdihuje.

Ne preminejo pa tudi b) dela človekova. V skrivnem razodetju sv. Janeza beremo: *Blagor mrtvim, ki v Gospodu umrjo, ker njih dela gredo za njimi*. Tako gredo dobra dela, katera je človek storil, s človekom pred sodnji stol božji in ž njim vred nimajo konca, ker na veke za nje prejema plačilo. A tudi hudobna dela spremljajo človeka pred večnega Sodnika, tudi zanja človek prejme ne plačilo, temveč kazen. Zato govori sveti Pavel: *Kar človek seje, to bo tudi žet. Kdor v mesu seje, bo tudi žet od svojega mesa; kdor pa v duhu seje, bo tudi v duhu žet večno življenje*. (Gal. 6. 8.) Konca torej nima, kar tukaj dobrega storiš, konca nima usmiljenje, katero skažeš svojemu bližnjemu, konca nima potrpljenje, katero imaš v bridkosti, konca nima tvoja čistost, tvoja miroljubnost, tvoja krotkost in ljubeznivost, konca nima vestno spolnovanje stanovskih dolžnosti bodisi kot oče ali mati, sin ali hči, hlapec ali dekla. Za vse to boš prejel večno plačilo v nebesih. — A enako nima konca to, kar človek hudega stori: Konca nima pijančevanje, kateremu se udajaš, konca nima preklinjevanje, krivica, jeza, sovraštvo, lakomnost, brezverstvo in zanemarjenje stanovskih dolžnosti.

S človekom premine torej vse, kar je časnega, ne pa to, kar je večnega. Premine vse zemsko življenje in svetno bogastvo in čast. Kako resen opomin je to za nas, naj ne navezujemo svojega srca na svetno premoženje! En sam dih iz usti smrti, in poslopje življenja našega se razsuje na kup; pa vendar toliko ljudi skrbi le za svoje telo, skrbi za vse posvetno, na svojo dušo pa, kar je „edino potrebno“, pa popolno pozabi. Noč in dan se mučijo in ubijajo glavo, kako bi si pridobili več bogastva, kako bi postali imenitni, mogočni in slavni, a nabirajoči zaklade za

svoje telo, pozabijo popolno na zaklade svoje duše, da bi si jih nabrali za večno življenje, da bi ne prišli s praznimi rokami pred večnega Sodnika.

Ljubi moji, ako pride enkrat konec našega življenja, potem nas bo le to tolažilo, kar smo storili dobrega za večno življenje, vse drugo nam ne bo doneslo nobene sreče, nobenega tolažila, temveč le žalost in bolečino. Zato skrbi za svojo dušo, kristijan, da boš enkrat prištet med izvoljence božje! Poslušajmo klic svetega Petra (ll. 1. 10.), ki kliče: *Potrudite se, da zagotovite svoj poklic in svojo izvolitev z dobrimi deli; zakaj tako vam bo zagotovljen vhod v večno kraljestvo Gospoda našega in Zveličarja Jezusa Kristusa. Amen.*

† J. Benkovič.

2. Homilija.

Daj odgovor od svojega hiševanja, zakaj posihmal ne boš mogel več gospodariti. Luk. 16, 2.

Farizeji so se nad tem spodtikali, da je Jezus prijazno občeval tudi z očitnimi grešniki. Gospod pa jim je v odgovor nato povedal tri prilike o božjem usmiljenju, in sicer: priliko o zgubljeni ovci, ki brezumno gre za hrano, in pomenja grešnika, ki brez premisleka dirja za strastmi; potem priliko o zgubljenem denarju, ki pomeni grešnika, ki se da zapeljevati, rabiti, kakor denar, tudi v slabe namene; slednjič priliko o zgubljenem sinu. Grešnika, podobnega zgubljeni ovci, zgubljenemu denarju, Bog sam gre iskat in ga sprejme ljubeznivo enako očetu zgubljenega sina.

Tej trojni priliki je dodal Jezus še četrto o krivičnem oskrbniku, v kateri nas uči, kako rabimo časno blago, premoženje, ne kot sredstvo h grehu, ampak kot sredstvo, da si ž njim zaslužimo nebesa.

Glejte, za ta v priliki izraženi nauk ne ve ali jih veliko noče vedeti, odtod tudi zloraba posvetnih dobrot, odtod toliko greha v prizadevanju za pridobitev posvetnega blaga, odtod toliko greha pri vporabi premoženja.

Ako bi ljudje pomislili, da niso posestniki, ampak le oskrbniki božjih darov na zemlji, bi pač skrbeli, da bi si pridobili prijateljev s krivičnim mamonom, ki bi jih, kadar bi omagali, vzeli v večna prebivališča.

Premislimo danes to priliko: učimo se iz nje, da smo samo oskrbniki vsega, kar imamo, da bomo morali odgovor dati od svojega oskrbovanja.

1. Že beseda *oskrbnik* nam pove, da oskrbniku izročeno blago ni njegova last, ampak gospodarjeva. Taki oskrbniki brez lastninske pravice smo tudi mi pred Bogom, z vsem, kar smo in kar imamo. Vsakemu izmed nas more Bog reči to, kar je rekel Jobu: *Opaši, kakor mož, svoje ledje, t. j. pripravi se, da se boš z mano praval, toda moško: (kadar se je Jutrovec v boj napravljaj, je svoje dolgo oblačilo podpasal.) Vprašal te bom, odgovori mi: kje si bil, ko sem zemlji podlage stavil? Povej mi, ako um imaš? . . . Si li vedel takrat, da boš rojen?* (Job 38, 3, 4, 21).

Kaj beremo v sv. pismu o svojem početku? *Gospod Bog je naredil človeka iz ila zemlje in je vdihnil v njegovo obličje duha življenja in človek je bil (postal) živa stvar.* (1. Moj. 2, 7.) Torej Bog je človeka naredil, človek je njegova stvar, tedaj tudi njegova last. *Nihče izmed nas sebi ne živi in nihče sebi ne umrje, pravi sv. Pavel, zakaj če živimo, Gospodu živimo, če umrjemo, Gospodu umrjemo. Ali tedaj živimo ali umrjemo, smo Gospodovi.* (Rim. 14, 7, 8.)

Prosim te, dete, ozri se v nebo in na zemljo in na vse kar je ondi, je rekla makabejska mati svojemu najmlajšemu sinu, *spoznaj, da je Bog te reči in človeški rod iz nič vstvaril.* (II. Mak. 7, 28.)

Nima li tedaj Bog prav, ko pravi po preroku Jeremiji: *Modri naj se ne hvali s svojo modrostjo in močni naj se ne hvali s svojo močjo in bogati naj se ne hvali s svojim bogastvom, temveč kdor se hvali, naj se hvali s tem, da mene pozna in ve, da sem jaz Gospod.* (Jer. 9, 23.)

Torej, kakor oni oskrbnik v evangeliju, ni bil oskrbnik, dokler ga ni gospodar za oskrbnika naredil in kakor prej ni imel nič za oskrbovati, dokler mu Gospod ni izročil svojega premoženja v oskrbovanje; tako tudi človek ni bil nič, dokler ga ni Bog človeka naredil in ni imel nič, dokler mu Bog ni dal svojih darov.

Ti darovi pa niso malenkostni že zato ne, ker prihajajo iz roke vsemogočnega Boga; ti darovi duše in telesa so tisti talenti, o katerih govori Gospod v priliki; natorni darovi: t. j.

življenje, osebne zmožnosti duha in telesa; darovi milosti: odrešenje, krščanski nauki, zapovedi, nagibi, navdih sv. Duha, zakramenti, vsi cerkveni pripomočki k zveličanju; darovi božje previdnosti: posvetno blago, zdravje, čast, oblast, vpliv itd.

Vsi ti darovi so nam izročeni ne v last, ampak v oskrbovanje, od česar bomo dajali odgovor. V današnjem evangeliju namreč berem, da je rekel gospodar oskrbniku: *Kaj to slišim od tebe? Daj odgovor od svojega hiševanja?*

II. Kakor strela iz jasnega so morale te besede zadeti lahko-mišljenega, nezvestega oskrbnika; sedaj se šele spomni, kaj je v svoji nadutosti najbrž pozabil, da ima tudi on gospodarja nad seboj, da je on le njegov služabnik, da je torej zapravljaj tuje blago. *Daj odgovor, položi račun o svojem oskrbovanju!* Kako ga bo dal, ko ga pa nima; o tem namreč, koliko je zapravil od gospodarjevega premoženja, kako je je zanemarjal, zlorabil, si ne upa takega računa polagati, da bi zadovoljil gospodarja, ker je to sploh nemogoče.

Kristjan moj, glej v tem oskrbniku v škripcih, samega sebe pred božjim sodnim stolom. Misli si, da stojiš že pred sodnikom, da daješ odgovor od svojih misli, željâ, besed in dejanj po paragrafi, navedenih v pravni knjigi božjih in cerkvenih zapovedi; da se zagovarjaš, kako si rabil cerkvene zapovedi; da se zagovarjaš, kako si rabil svoja telesna čutila, kako svoje duhovne zmožnosti, kako in čemu si vporabljal posvetno blago, izvrševal stanovske dolžnosti, posluževal se milosti, zakramentov. Kaj praviš, kak primankljaj bi moral ti gospodarju, Bogu, skazati v računih? Ali upaš srečno priti skozi?

Posihmal ne boš mogel več gospodariti, je rekel gospodar oskrbniku; naprej je vedel, da mu le ta ne bo mogel podati računov, zato mu že naprej pove, da bo službo zgubil. To je bil vdarec zanj, podoba še hujšega udarca za človeka grešnika na smrtni postelji, pred pragom sodne dvorane v večnosti. *Posihmal ne boš več gospodaril na zemlji*, dan za dnevom doni ta glas okoli nas, ko gledamo znance iti v grob, ko vidimo na pokopališču vrsto za vrsto odstavljenih oskrbnikov. O kako je pač mogoče, da vkljub temu toliko ljudi živi tja v en dan, kakor da bi odgovornosti sploh ne bilo, kakor da bo mogoče tudi krivičnemu oskrbniku obstati pred sodbo, ali pa kakor da bi bilo

mogoče v nekoliko zmedenih trenutkih v smrtnem boju vrediti zanemarjeno oskrbnništvo!

Ali pa morebiti tak zanikrnež méni, da bo mogel Boga tako goljufati, kakor beremo, da je oskrbnik ogoljufal svojega gospodarja, ko se je za prihodnost preskrbel?

Ne, ne — Bog je neskončno resničen, ki ne more goljufati, ne goljufan biti. Kar beremo v priliki, je le podoba, ki jo je Gospod Jezus izbral, da bi nas podučil, kako posnemajmo skrb krivičnega oskrbnika in ljudi njegove vrste v posvetnih zadevah. Pravi namreč: *Gospodar je hvalil krivičnega oskrbnika, da je modro storil: zakaj otroci tega sveta so modrejši v svojem rodu, kakor otroci luči.*

III. To je gola resnica, neštivilnokrat spričana v življenju, da so otroci tega sveta modrejši v svojem rodu, t. j. v svojih posvetnih zadevah. Poglejmo le, koliko stori za posvetno modrost, koliko se uče, kako napredujejo v umetnostih, v iznajdbah, v znanosti, žalibog pri tem zanemarjajo najiminennejšo znanost in umetnost — zveličanja. Modrost tega sveta dobro ve, da brez truda ni uspeha. Odtod toliko skrbi in znoja, toliko potov za par kron, za boljšo službo, za dobiček, kar vse daleč presega njihov trud za nebesa. Kako skrbni, previdni so otroci tega sveta pri izbiranju pripravnih sredstev v dosego posvetnih namenov. Podobnih skrbi v rabi sredstev za zveličanje pa se kaj radi znebijo. Kako stanovitni so pri svojih posvetnih podjetjih, pri njih polovičarstva ne poznajo; hiše ne zidajo samo na pol, jedi ne kuhajo samo na pol, stanovitnosti pa v dobrem, duši koristnem ne poznajo.

Učimo se, predragi, modrosti, neutrudljivosti, iznajdljivosti v sredstvih, stanovitnosti od otrok tega sveta, pri delu zveličanja.

Pred grcbom sv. spokornice Pelagije na Oljski gori sem l. 1903 stal, zamišljen v besede sv. Nona, škofa iz Edesse, ki jih je le-ta izgovoril, ko je videl grešnico Pelagijo gizdavo oblečeno jezdit po ulicah Antijohije. S solznimi očmi je rekel sv. škof: „Ganilo me je, ko sem videl to osebo. Kako se bomo mi zagovarjali pred božjim sodnim stolom, ako primerjamo svoje prizadevanje za nebesa, z njenim, svetu dopasti. Koliko časa, koliko truda njo stane lepoticenje telesa, kako malo storimo pa mi za lepoto duše, da bi Bogu dopadli.“

To so tehtne besede, vredne pomisleka.

IV. Na svetu živimo, torej se ne moremo ogniti skrbi za posvetne reči, otroci luči tudi niso sami berači, ampak nekateri obdarjeni od Boga s posvetnim premoženjem, kar samo na sebi ni nič slabega. Slabo pa bi bilo, ako bi taki premožni otroci luči s posvetnim blagom ravnali nasprotno Gospodovim besedam: *Delajte si prijateljev s krivičnim mamonom, da kadar omagate, vas le-ti sprejmejo v večna prebivališča.*

Omeniti moram, da pomenja *krivičen* v tej zvezi toliko kakor *minljiv*, *minljivo* je posvetno premoženje, in mnogo-krat krivo marsikaj hudega, zato ga sv. pismo imenuje *krivični mamon*. Ker je tedaj posvetno premoženje *minljivo* in zraven še vzrok mnogo hudega, zato hoče Zveličar, naj je človek smatra kot tako, naj ne išče v njem vse sreče, ampak naj si ž njim kupi, zagotovi srečo, ki ni *minljiva*, namreč s tem, da je obrača v dobra dela.

Kedar obnemagate, pravi Jezus. O kako težavo dela posvetno blago na smrt bolnemu, koliko skrbi ima ž njim ravno sedaj, ko je miru najbolj potreben in to še posebno, ako mu vest očita, da ni prišel do njega vselej po pravih potih, ali ako ga je rabil le za se in ne, kakor Bog hoče, tudi v pomoč drugim. Nasprotno pa dobro vporabljenemu posvetno blago umirajočemu kristjanu ne samo ne teži srca, ne kali miru, ampak ga navdaja z zavestjo in tolažbo, da mu bodo priprošnje prijateljev, angelov in svetnikov ter molitve tistih, ki so imeli v njem svojega dobrotnika, spopolnile njegovo pomanjkljivo pokoro, ter nezatno zaslužnje za nebesa. In po njegovi smrti? Kak razloček že tu na zemlji mej pogrebom skopuha, trdosrčneža, oderuha s smejajočimi se dediči ali preklinjajočimi njegovimi zatiranci, goljufanimi, ter mej pogrebom res modrega oskrbnika v smislu Jezusovih besed, ki ga spremljajo k zadnjemu počitku dobri ljudje, spoštljivo govoreči o ranjkem, hvaležni reveži, ki so v njem zgubili dobrotnika, očeta!

In na onem svetu? Modremu oskrbniku bo še le tam prav jasno, kaj je hotel Gospod reči z besedami: *Delajte si prijateljev . . . vas sprejmemo v večno prebivališče!* Ti prijatelji mu bodo zaklicali ob vstopu čez prag teh prebivališč: „Pridi, posedi kraljestvo, ki ti je bilo pripravljeno ob začetku sveta; zakaj lačen je bil, žejen je bil, nag je bil . . . Kristus sam v revežu in ti si ga v njem nasitil, napojil, oblekel . . .!“

Kristjani, naj li jaz vas še posebej opominjam, da bodite dobri oskrbniki božjih darov, ko tako jasno Gospod Jezus Kristus sam govori v današnji priliki, naj ne posnemamo oskrbnika v njegovi krivičnosti, ampak v njegovi modrosti v skrbi za prijatelje, ki vam bodo pomagali, ko obnemagate?

Ker je naše življenje le oskrbovanje božjih darov, skrbimo z modro vporabo, da nam ne bodo računi v neredu, ko pride gospodar. *Torej bodite enaki ljudem, ki pričakujejo svojega gospoda Blagor tistim, katere gospod, kedar pride, čuječe najde! Resnično, povem vam, da se bo opasal, in jih k mizi posadil in bo pristopil, ter jim bo stregel.* (Luk. 12, 36.)
Amen. P. J.

Deveta nedelja po binkoštih.

1. Spoznanje samega sebe.

Tisti čas, ko se je Jezus približal Jeruzalemu, in je mesto ugledal, se je zjokal nad njim rekoč: „Da bi vendar spoznalo tudi ti, in zlati ta svoj dan, kar je tebi v mir! Lukež 9, 41.“

Na veličastni tempelj, katerega so postavili Grki svojemu narvišemu Bogu, so zapisali krasne besede: „Spoznaj sam sebe“. Grški modrijani so namreč učili, da je tisti Bogu narbolj dopadljiv, kateri samega sebe narbolj pozna. Tako so učili že poganski modrijani.

Sveti Bernard, kateri je posebno po svojih pismih rešil toliko duš, piše: „Toliko in toliko modrosti in ved imamo pod solncem, toda ni višje in ni koristnejše kakor je veda: spoznati samega sebe.“

Toda kaj bomo iskali povsod okrog, kaj misli ta ali oni o spoznanju samega sebe? Obrnimo se hitro k edino in večno živemu viru resnice: k Jezusu samemu! In našega ljubega Jezusa, dragi moji, gledamo v današnjem evangeliju jokajočega. Jezus joka, toči bridke solze! Kaj groznega, kaj strašno žalostnega pa se je moralo zgoditi, da se vsemogočni vladar joka. Grozne bolečine na križu ga niso mogle prisiliti, da bi se žalostno zjokal, a tu pa mu lijejo solze! *Da bi vendar spoznalo tudi ti, mesto, kar je tebi v mir!*

Jezus joka, ker Jeruzalemčani nočejo spoznati, kaj jim je v mir in srečo! Jezus joka zato, ker Jeruzalemčani nočejo spoznati samih sebe!

O v kakšnem žalostnem stanju pač mora biti človek, ki samega sebe ne pozna, da tečejo zategadelj božje solze! — In v resnici začeti spoznavati samega sebe pomeni, vaditi se v vseh čednostih in popolnostih. Spoznanje samega sebe je torej najsvetejši naš posel, najpotrebnejša naša naloga, najvišja modrost.

Če pa mi samih sebe ne spoznavamo, ne vemo, pri čem da smo, ne iščemo, kaj nam je potrebno, ne gledamo, kaj je nam v korist ali škodo, ne vemo, ali smo bolni ali zdravi, ali smo na pravem ali krivem potu, . . . potem se sploh obnašamo kakor brezumne živali, in ne kot človek — in nad nami potemtakem lahko toči Jezus solze!

In ali ni dandanašnji svet skoro ravno tak, kakor pa mesto Jeruzalem, nad katerim se je Jezus zjokal? Kdo se pa dandanes še briga, kaj mu je v mir in zveličanje! Kdo spozna dandanes, kdaj so mu dnevi zveličanja! Kdo se vadi v spoznavanju samega sebe, kdo dela na poboljšanju samega sebe? Kdo spozna sam sebe!

Ne bom tajil, in hvala Bogu tudi ne smem tajiti, da je tudi med nami jih veliko, ki spoznavajo, kaj jim je v mir in pravo srečo, ki spoznavajo sami sebe.

Toda veliko, veliko jih je pa tudi, ki se sami zase nič ne menijo ne za dušo, nič za zveličanje, samih sebe se ne poznajo; vse druge pa znajo soditi in obsojati. Ko bi le vsak sam nase, in v svoje srce in v svojo vest malo bolj in večkrat pogledal, o koliko bi imel sam s seboj opraviti. Koliko slabosti bi imel odstraniti, koliko pregreh se spovedati, koliko nečistega izmesti, koliko strasti pomiriti, koliko čednosti usaditi! *Kaj vidiš pezdir v očesu svojega brata, bruna pa, kateri je v tvojem očesu, ne čutiš!*

Ali vidite sedaj, kako potrebno in koristno je spoznavanje samega sebe! Koliko žaljenja in zmerjanja bližnjega bi izostalo.

Nadalje: Če bi se mi bolj pečali sami s seboj, s svojim notranjim, s svojimi duševnimi močmi in lastnostimi, gotovo bi žalostno vskliknili: O kako slabi smo! Kako hitro pademo! Kako nas prevladajo telesni občutki, poželjivost, mesenost. Ali smo

sužnji krutega trinoga: telesa! — Da bi se le spoznali, da bi bili potem bolj previdni! Da bi svoje uboge duše razpostavljali tolikim nevarnostim in skušnjavam! Če bi svojo slabost in nagnenje prav spoznali, ali bi se potem še upali hoditi s slabo tovaršijo, poslušati grdo govorjenje, prebirati nepravne liste in knjige! Če bi se sami prav poznali, ali bi se predrznili hoditi po slabih potih, v tihi zapeljivi noči! Ali bi se upali, tako brezskrbno in prosto občevati z osebami drugega spola? — *Kdor se v nevarnost poda, pogine v nji*, pravi sveto pismo.

Nadalje je vam znan tudi rek: Spoznavanje samega sebe je prvi korak k poboljšanju. In v resnici, nihče se še ni preobrnil, če se prej ni prav spoznal. Znotraj v srcu se mora začeti daniti in čistiti. Bog je nas sicer vstvaril brez nas, a zveličal nas ne bo brez nas. Mi moramo z vsemi svojimi močmi sodelovati z božjo milostjo. Obrnimo torej svoj pogled, svoj trud in svojo skrb v srce, v svojo notranjost: spoznajmo sami sebe! Kolikrat nas kliče, spodbuja in svari glas božje milosti, tihi glas v našem srcu, šepet angela varuha, miglaj vesti, vse rahlo in tiho, tuintam . . . če pa tebe doma ni, kako bo prišel do tebe! Glas milosti te išče, pa te ne najde doma! In doma nikoli nisi, če se ne baviš sam seboj, če ne spoznaš samega sebe! Ti se valjaš med šumom in hrupom sveta, mešaš se v posvetne mešetovanje, in ne spoznaš časa zveličanja, ne spoznaš, kaj je tebi v mir. Ostani torej doma, v svojem srcu: Spoznavaj samega sebe, in zamudil ne boš milosti božje.

Nadalje: Gotovo hoče vsak izmed vas biti srečen, edino v tem so si vsi podobni, vsi hrepenijo po sreči. Jaz vam pa povem, kje si dobi vsak svojo srečo. — Pot, po kateri pride vsak človek do popolne sreče, je spoznavanje samega sebe. — Če bi pa morda ta ali oni neverjetno majal s svojo glavo, tako mu rečem še enkrat, edina pot, ki te pelje k pravi sreči in k pravemu miru je pot spoznavanja samega sebe.

Ali morda misliš ti, da je tvoja prava sreča v bogastvu? Ti se motiš dragi moj. Naš zveličar se je bogastva izogibal, on je priporočal le uboštvo; on je bogatinom grozil, da gre prej kamela skozi šivankino uho, predno bogatin skoz nebeška vrata. „Bogatin je bil v peklu pokopan.“ Ali pa ti Jezusu, večno resničnemu našemu učeniku, ne boš veroval! — Ali morda misliš,

da je tvoja sreča — visoka čast, ali dobra jed in pijača, ali prijetna družba in veseli dnevi brez dela in truda. Dragi moj! Pusti take misli! Prazne, puhle so in zapeljive. Le ubogaj jih, stopaj za njimi, in videl boš, kmalu, le prekmalu — se boš vrnil nazaj od njih — prevarjen, obupan in osramočen, ter še bolj nesrečen.

Verjemi meni, ki ti rečem, pravo srečo in mir boš dobil, če si v svojem srcu narediš pokoj in red! Da, v srcu mora biti red in mir! In kdo nam spravi v srce naše mir in red? Noben drugi kot: spoznavanje samega sebe. Glej tvoje srce je podobno vrtu. Če tiпустиš vrt, naj v njem raste kar hoče, kmalu boš zapazil, da je ves poln tujih trav, poln osata, trnja, ljuljke. In če si prej tudi nasadil vanj bele lilije, dišeče vijolice, lepe nagelčke, koristna zelišča, ter sejal blago zrne, če ne boš vsak dan hodil gledat, prilijati, trgati, — kmalu bo plevela, kopriv in osata več kot pravih zelišč. Hudo nadkriljuje zmirom dobro in blago. Raste in razširja se hudo in škodljivo zmirom bolj. Če hočeš imeti v svojem vrtu red in sad in veselje, moraš imeti skrbno in marljivo gospodinjo!

Ravno tako je z našim srcem! In gospodinja, ki hodi v naše srce gledat, prilivat, saditi in trgati — to je spoznavanje samega sebe. Glejmo večkrat v svojo notranjost, glejmo radi v svoje srce. Če tam že raste lepa pohlevnost, ponižnost, prijaznost — o veselimo se, ter le pridno gojimo te cvetlice, če pa zapazimo, da imajo v našem srcu svoje korenine še jeza, zavist, napuh, prevzetnost, razuzdanost, nečistost, o gorje nam, hitro izpulimo take spake. Če damo takim hudobnim gostom v svojem srcu glas in sedež, bo zmirom prepir, nemir, greh in nesreča. In če ne hodimo radi v svoje srce gledat, se bodo ravno taki nepoklicani najbolj širili, rastle in upili. Napravimo torej red in mir v srcu! Spoznajmo sami sebe, in videli bomo, da smo za tegadelj nesrečni, nemirni in nezadovoljni, ker ne le samo, da v srcu nimamo miru in reda, ampak da divja v našem srcu veliko večje število hudobij, strasti, pregreh, kakor si sploh mislimo. Da v resnici, če človek le redkokdaj pogleda si v srce in vest, in še tedaj le površno, tak človek sam sebe narmanj pozna, on se ima za boljšega, čistejšega, pobožnejšega, kot da je. On sam sebe goljufa!

Le poglejmo farizeja v templju. Kaka prevzetna molitev, kakšen napuh v obnašanju pred Bogom! On je pač bil vaje gledati na druge, soditi in obsojati le bližnjega; sam sebe spo-

znavati ni nikoli znal, ni poskusil. In tako se je imel za čudno pravičnega, dobrotljivega in poštenega moža! Zaradi tega je njegova molitev prazna, puhla. Vse drugače cestninar! Na njem imamo zgled pravega spoznanja samega sebe! Poln grehov je bil, a vedel je za nje, spoznal jih je, spoznal je samega sebe — in Jezus ni se jokal nad njim in nad njegovo nesrečo, ampak veselega srca ga je pohvalil in priporočal rekoč: *Ta je šel opravičen domu!* Glejte sad, potrebo spoznavanja samega sebe! Brez spoznavanja samega sebe so naše molitve, naša dobra dela p r a z n a, puhla, zunanja, farizejevo delo!

Spoznavanje samega sebe zanemarjati, ali celo opuščati zna biti pa tudi naša končna poguba. Če mi ne gledamo sami nase, ne čujemo na glasove božje milosti, ne sodimo sami sebe, — se nam more zgoditi, da nas Jezus kaznuje enkrat z istimi strašnimi besedami, s katerimi je izrekel pogubo čez celo mesto Jeruzalem, namreč z besedami: *Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi.* — Če v pravem času ne spoznaš glasu božje milosti, ga pozneje morda ne boš nikdar spoznal. In zapuščen od Boga, nerazsvetljen, ne razgret od njegove milosti . . . o to je narvečji nesreča. Sam se človek rešiti ne more, in Bog mu desnice ne ponudi! A kriv tega je vsak sam, ker se ni pečal sam seboj, ker sam sebe nikdar ni spoznaval. Tak človek živi naprej kakor nekak stroj. Giblje se in dela, a za molitev, za cerkev nima nobenega smisla. Nobene potrebe ne čuti, da bi molil, prosil; da bi se spovedal, ne ve kaj, da bi šel k maši, ne ve zakaj. „Zdaj je skrito pred njegovimi očmi!“ Strašen položaj. A kriv je sam, ker je sam sebe že dolgo dolgo zanemarjal, sam sebe ni spoznaval.

H koncu vam hočem še dve reči poklicati v spomin. Eden izmed onih groznih strahov in kazni, ki bodo na sodnji dan pretresli vse krivične, bo tudi ta, da se bojo morali spoznati prav kakršni so. *Takšni smo torej! Torej smo se varali!* To bodo vam grozni, obupni klici. „O zakaj se nismo prej na svetu sami bolj spoznali! Druge smo sodili, obsojali, sami nase pa pozabili.“ To vam bo grozno vpitje, a zastonj, zastonj! Prepozno, prepozno! Mi pa, ki nas Bog še ni poklical iz tega sveta, ki nam še pusti priložnost, da sejemo in delamo za večnost, mi hočemo sami sebe prav spoznavati, sebe soditi! Kar spoznamo v sebi škodljivega, smrdljivega, okuženega; proč ž njim. Tukaj se spoznajmo, da na sodnji dan se ne bomo prevarjeni ustrašili. Tukaj se sodimo sami, da tam ne bomo sojeni.

Druga reč, katero vam hočem utisniti v spomin, je sledeča: Če bomo mi prav pridno gledali v svojo notranjost, prav pridno spoznavali sami sebe, se bomo nazadnje dobro poznali, vse svoje dobre in tudi vse svoje slabe strani. Našli pa bomo tudi, in to je glavna in najbolj koristna stvar, našli bomo, katera je naša največja hiba, glavna napaka, grešna navada, najljubši greh. To pa mora vsak kristjan vedeti, sicer nikoli ne more priti do višje popolnosti. Svojo glavno napako, „svojo slabost“ mora vsak natanko poznati. In če jo je spoznal, potem se mora vojskovati zoper njo z vso skrbjo, z vso močjo, brezobzirno dan na dan! Ne sme mirovati, ne sme odlagati orožja, dokler je ne premaga, da je potem le on gospodar v srcu, ne pa ona pregrešna navada. In do tega boja, ki se mora biti in brez katerega ni zmage, ni krone, ni zveličanja, nas pripelje spoznavanje samega sebe. Spoznavajmo torej naprej sami sebe, le tako bomo pravi kristjani, le tako bomo dobili srečo in mir v srcu, le tako premagamo svoje hudo nagnenje, le tako nam miga svetleča se krona nebeška. Amen. *J. Maierhofer.*

2. Cerkev — dom molitve.

Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov.
 Lukež 19, 47.

V pridigarjevi knjigi stoji v tretjem poglavju zapisana znamenita resnica: *Vse ima svoj čas*. Oziraje se na poslednje besede Zveličarjeve v današnjem sv. evangeliju lahko tudi rečemo: Vsaka reč ima svoje mesto.

Šole so kraji, kjer se vadi mladina v dobrem in si nabira zaklade za čas in za večnost. Sodišča so zato urejena, da se v njihovih prostorih sodi po pravici. Človeška stanovališča so zgrajena, da bi v njih bili ljudje varni pred nezgodami in da bi v njih mirno delali in počivali.

Na delavnicah in tvornicah je marsikje zapisano, čemu rabi to poslopje in kaj se tu izdeluje. Dovolj je, da pogledaš napis, in takoj ti je jasno, čemu je ta zgradba.

Tudi Jezus Kristus ima med nami svojo hišo. Kakšen jej je namen? On sam je povedal: *Moja hiša je hiša molitve.*

Moja hiša ni dom zabavi, posvetnemu veselju — napačna misel bi te vodila, ko bi zahajal v cerkev zato, da bi stregel svoji ničemurnosti in pasel radovednost; ko bi prihajal semkaj skazovat se ljudem in se jim nastavljal, da bi se čudili tvoji lepoti.

Moja hiša ni kraj kratkih časov in neslanih šal — napačen namen bi te vodil semkaj, ko bi se prihajal v cerkev zabavat, naslajat s prijetno godbo in z lepim petjem.

Moja hiša ni dom pohujšanju — v razbojniški brlog bi jo izpremenil, ko bi zahajal v cerkev zato, da bi s svojim vedenjem pohujševal nedolžno osebo. Takšen obiskovalec veže božje bi bil dušni morilec na najsvetejšem kraju.

Moja hiša ni kraj šepetanja in smehu — tu je dovoljen le en razgovor — pogovor z Bogom.

Moja hiša ni posvetno shajališče — v noben drug namen se ne sme rabiti cerkev razen v oni vzvišeni, ki jej ga je dal Jezus Kristus.

Zveličar je dobro vedel, da bodo ljudje, ki se bodo po njem imenovali kristjane, zidali cerkve; v duhu je gledal veličje in lepoto teh svetišč; a videl je tudi, kako bodo kristjani le pre-radi pozabljali na to, čemu so postavljene cerkve. Videl je v duhu, da bo marsikatera katoliška cerkev podobna razbojniškemu brlogu, kamor bodo prihajali ljudje iz drugih namenov, kakor pa je on zahajal v jeruzalemski tempel. Gledal je on vsevedni ljudi, ki bodo prihajali v cerkev kupčevat in prodajat — ne ovac in voli — nego kupčevat s svojo lepoto in prodajat svojo ničemurnost. Videl je ljudi, ki bodo prihajali v svetišče ne zato, da bi priklonili svoje koleno pred Najsvetejšim, nego samo zato, da bi si ogledali umetne podobe, razobešene po cerkvenih stenah. Videl je ljudi, ki bodo prihajali semkaj ne zato, da bi si napajali dušo z božjo besedo, nego zato, da bi čuli človeške besede. Gledaje v duhu gnusobo na svetem kraju je vzkliknil ogorčeno: „Moja hiša je hiša molitve, a vi ste jo storili jamo razbojnikov.“

Če ima vsaka reč svoj kraj, ima ga tudi molitev. Kje je najvarnejše zavetje molitvi? Kje je doma molitev? Molitvi dom je cerkev. Prepričajmo se nekoliko o tem.

Doma je človek tako rad razmišljen. Le pomisli, kako slaba je tvoja molitev ob angelskem pozdravljenju, pred obedom, po obedu, zvečer o sv. rožnem vencu. Vedno je kaka reč vmes, ki te moti, kaka skrb, ki ti beli glavo, kako opravilo, ki te čaka.

Doma te teži breme vsakdanjih dolžnosti, briga te gospodarstvo, jezé te otroci. Tvoj duh se nikakor ne more dvigniti v nebeške višave. „Rad bi molil, a ne morem; motijo me otroci, zadržujejo me opravila“, take in enake tožbe čujemo marsikdaj.

Kristjan, znan mi je kraj, kjer ni pozemeljskih spon — pridi v cerkev, v dom namenjen molitvi. Skrb te mori, kako preživiš svojo rodbino, pridi v cerkev in iz dna duše kliči: Daj nam danes naš vsakdanji kruh!

Zloben jezik te preganja, sovražnik te hoče uničiti — oj zateci se v cerkev, v dom molitve; tu najdeš tolažbo.

Izkušnja te objema za izkušnjo in stiska, druga je hujša od druge — ali se hočeš vdati sovražniku? Ne, pobegni v najvarnejšo trdnjavo, v dom molitve. Vneta molitev ti prikljiče milost z nebes, a pred njo skopni izkušnja kakor sneg na pomladnem solncu.

Da, najpripravnejši kraj za molitev je cerkev. Tu nam vse kliče: Gori srca! Gori srca! ti pravita keruba klečeča na oltarju. Gori srca! opominja te plapolajoča sveča. Gori srca! veli ti dim, ki se dviga izpred oltarja kvišku. Gori srca! kliče pesem, ki se oglašá v teh posvečenih prostorih na slavo Najvišjemu.

Molitveni dom je slehrna katoliška cerkev. Zakaj? Zato ker biva v njej Bog, pravični, vsevedni, vsepričujoči, vsemogoči, neskončno dobrotni Bog. V cerkvi je pričujoč Jezus Kristus v najsvetejšem Zakramentu pod podobo kruha. To je tisti Bog, ki mu pojo angelski zbori v nebeških višavah: Svet, svet, svet Gospod Bog vojnih krdel. To je tisti Bog, pred katerim se morajo pripogibati kolena nebeščanov, zemljanov in podzemljanov. Ali se ne spodobi, da ga tudi mi počastimo v njegovem svetišču s ponižno molitvijo in priznamo njegovo vsemogočnost, ki nas je priklicala v življenje in nas lahko mahoma potere v prah? V skesani molitvi naj se izraža tu pred tabernakljem naše upanje v njegovo neskončno usmiljenje. Tu zdihujemo s ponižnim cestninarjem: *Bog bodi milostiv meni grešniku!* Goreča molitev v hiši božji naj zasvedoči našo ljubezen do najdobrotnejšega Očeta, ki nam hoče in more pomagati.

V nekem oziru se mi zdi cerkev podobna vladarjevemu dvoru. Tamkaj se v čakalnici mudi mnogo ljudi. Vsi bi radi prišli na vrsto. Vsak izmed njih ima kako prošnjo do cesarja. Poleg vojaških dostojanstvenikov in visokih uradnikov v zlatih opravih čakajo tam priprosti prosilci in prosilke v sicer snažnih, a vendar

ne dragocenih oblekah. Vsakdo šteje trenutke, kdaj pride vrsta nanj in in mu bo dano stopiti pred vladarja; a tedaj pa porabi vsak hip, da natančno razloži cesarju stvar, ki ga teži in mu priporoči prošnjo, kateri želi ugodnega uspeha. Oj kako se varuje, da mu ne uide kaka nepristojna beseda vpricho cesarja. Ali ne bomo tudi mi, visoki in nizki, s spoštovanjem in strahom stopali pred svojega najvišjega Gospoda?

Cesar Teodozij je odložil vse svoje orožje vselej, predno je stopil čez cerkveni prag. Tudi mi odložimo na cerkvenem pragu vse, kar bi utegnilo žaliti Gospoda. Odložimo napuh, ničmurnost, sovraštvo, nevoščljivost, zavist, škodoželjnost. Skozi cerkvena vrata naj nas spremi ponižnost, krotkost, ljubezen, odpuščenje. Pazimo, kadar stopamo v svetišče božje, da bo naše srce zares tempel božji — dom molitve. Čuvajmo se, da se nam srce ne prelevi v razbojniški brlog, kjer bi se pri službi božji oglašale posvetne strasti. Potem nam bo cerkev ne le dom molitve, nego tudi dom tolažbe, vzvišenega dušnega veselja, miru in sprave — dom, kjer sprejmemo zveličanje od Gospoda. Amen.

V. B. T. — I. P. V.

Praznik Marijinega vnebovzetja.

1. Kako si je Marija najboljši del izvolila.

Marija je najboljši del izvolila, kateri ji ne bo odvzet. Luk. 10, 42.

Pri grobu odličnih mož se velikokrat pritožuje kak govornik, da ne more vseh zaslug in dobrot njegovih spraviti v ozek okvir svojega govora. Ali se ne more pritožiti tudi krščanski govornik, kateri naj s par besedami naslika na današnji praznik srečno vnebovzetje kraljice nebes in zemlje? Človeška beseda je preslaba, da bi nebeško življenje Marijino dostojno proslavila, in njeno nebeško življenje sedaj v rajskem veselju se ne da vkleniti v zemeljske besede. Še celo angeli sami slavé svojo kraljico z najglobokejšo ponižnostjo. S koliko ponižnostjo se ji moramo šele mi bližati, ki smo revni, grešni ljudje, nevredni toliko dobre matere! — Marija si je najboljši del izvolila, ona si je izvolila Boga za predmet svoje ljubezni, svojega veselja in upanja in zato jo je tudi Bog izvolil za poseben predmet svoje milosti in

zato ji je dal najdražji dar, katerega je sploh dati mogel, namreč svojega ljubega Sina, dal je vse ž njim. Marija je torej najboljši del izvolila. Kaj naj danes torej mi izvolimo, kaj si vzemimo kot predmet našega premišljevanja, kakor to, v koliko si je Marija najboljši del izvolila. Ne premišljujmo celega njenega življenja, ker je v dobi kratkega časa nemogoče naslikati njeno angelsko čisto življenje. Konec krasi vsako delo. Konec življenja, smrt — to je krona vsega bivanja, kajti kakor človek živi, — tako navadno tudi umré, pravi pregovor. — Zato premišljujmo danes konec Marijinega življenja, da spoznamo, v koliko si je Marija najboljši del izvolila, ter potem tudi vemo, kako moramo živeti, da si najboljši del izvolimo. — Marija, mati božja, nas naj pa podpira, da bomo spoznali najboljši del pri premišljevanju njenega vnebovzetja sedaj na zemlji in enkrat ob smrtni uri.

Mi premišljujemo Marijino vnebovzetje, ker hočemo spoznati, kako si je Marija najboljši del izvolila. Ako je sv. Pavel vzkliknil, da bi že rad umrl, da bi se le z Jezusom združil, kako je morala šele Marija želeti, da bi se združila s svojim ljubim Sinom! Ničesar ni bilo, kar bi jo še vezalo na ta svet. Njen oče Joahim je že dolgo ležal v grobu poleg sv. Ane, Marijine matere. Njen deviški ženin sv. Jožef je izdihnil svojo dušo v naročju Marije in Jezusa. Jezus je odšel v nebesa, vsi, katere je ljubila, so pomrli, še celo apostoli so se razkropili po širokem svetu. Samo Janez je še ni zapustil. Kakor je bil edini, kateri ji je še pod križem zvest ostal, tako je bil tudi edini, ki je po naročilu Jezusovem za Marijo skrbel v njenih zadnjih letih. Gotovo se to vsakemu čudno zdi, zakaj je Bog Marijo pustil takó samo na svetu, zakaj ni šla obenem s svojim Sinom v nebesa? Božja pota so skrivnostna! Toda mi smemo premišljevati o vzrokih tega modrega ravnanja. Marijo, katera je stala pod križem Zveličarjevim, so mnogi imeli za mater nekega hudodelca; zaradi tega jo je Bog še nekaj časa na zemlji pustil, da so jo kristjani že na zemlji spoznali kot mater božjo, katero so častili in ljubili. Kar je nekdanja sama rekla: *Mene bodo srečno imenovali vsi narodi na zemlji* — to naj se je že sedaj nekoliko zgodilo na zemlji. Priče njenih angelskih čednosti so bili samo hribi in doline v Judeji, hlev Betlehanski, mesta Nazaret, Jeruzalem in ona mesta, kjer je prebival sveti Jezus z Marijo. Tako je živela Marija dolgo nepoznana

med svetom, skrit je bil ta biser čednosti. Apostoli pa so nesli čez hribe in doline ime Jezusovo in Marijino.

O njenih čednostih naj bi govoril svet, njeno ime naj bi izgovarjal in klical na pomoč slednji otrok, mladenič, devica in starček. Ime Jezusovo in Marijino naj bi donelo po Aziji, Afriki in Evropi, vsi narodi naj bi proslavljali Njo, katero je nadangel Gabriel imenoval *blaženo med ženami*. Tu je torej vzrok, zakaj Bog ni hotel, da bi se Marija koj dvignila v nebesa. Koliko otrok je gotovo Marija vzprejela v svoje zavetje, koliko bolnih na duši in telesu je ozdravila, koliko žalostnih potolažila, koliko grešnikov rešila! Ali je morda Jezus odrekel svoji materi dar čudodelstva? Ali morda Marija v življenju ni storila čudežev, ko jih vendar sedaj po tisočletju toliko dela? Kamorkoli seže ime Marijino, povsod so čudeži priča njene mogočnosti. Tisoči in tisoči cerkvâ na zemlji, katere so posvečene Mariji, so priča o tisočerih čudežih, in sveta cerkev je ne kliče zastonj: *Mati prečudna!*

Približala se je pa tista srečna ura, ko naj bi se dvignila v nebesa k svojemu Očetu in k našemu Očetu, k svojemu Bogu in k našemu Bogu. *Podoba pravice* naj bi se več ne svetila tu na zemlji, *sedež modrosti* je bil prestavljen v nebesa, *začetek našega veselja* se je vrnil k izviru vse svetosti in vsega veselja; ona, *nevesta sv. Duha*, naj bi bila večno obsenčena od sv. Duha. *skrivnostna roža* naj bi v rajskem vrtu vedno cvetela, *zvezda jutranja* naj bi vedno svetila in vodila ljudi. Ona, *pribežališče grešnikov*, naj bi se vrnila k onim, ki so brez madeža, *kraljica angelov* naj bi šla k svojim častilcem, z eno besedo: trenotek je prišel, ko je morala iti Marija k božjemu Jagnjetu, da bi ondi prosila, da naj odvzame naše grehe in pa grehe vsega sveta. — Mogoče, da je bila samo v tem trenotku Marija tako zamaknjena, kakor takrat, ko jo je angel pozdravil rekoč: *Češčena Marija*, mogoče, da je hrepenela, kakor jelen po mrzli vodi, tudi ona po Bogu, po svojem Jezusu! Kdó bo kaj dejal, če mati hrepeni po svojem Sinu.

Njeno zemeljsko življenje je končano. Kakor je zaklical njen ljubljeni Sin, ko je visel že v zadnjih trenutkih na križu: *Dopolnjeno je*, ravno tako je tudi ona lahko zaklicala z zmago-slavnim glasom: *Dopolnjeno je*. Dokončano je življenje Device, krona plačila jo čaka, vrata za nebeško Kraljico so odprta, dokončano je življenje Device, ki je imela nebeškega Očeta za svojega Očeta, večnega Sina za svojega Sina in sv. Duha za svojega

ženina. Dokončani so dnevi Device, katere slava se je širila po kočah in palačah, po hribih in dolinah, po mestih in vaseh. — Mogočnejše kakor potres zemlje in vstajenje mrtvih je prodrl na Kalvariji njeno dušo nekdaž klic: *Dopolnjeno je*, skloneča se glava njenega Sina je vklonila Marijino srce do neizrekljive žalosti in bridkosti. Toda četudi se je zemlja tresla, skale pokale, solnce otemnelo, in tisoče ljudi strmelo, kaj bode, ena je stala neprepemagljiva pod križem kot „Mati bolečin“. Marija je trpela, kot noben drug človek na zemlji, a trpela je kot mati trpečega Jezusa. Od Njega se je naučila trpeti, zato si je najboljši del izvolila. In ko je šla zopet v večnost, tedaj je gotovo zopet prišel k njej angel Gospodov, ter jo pozdravil: *Češčena Marija, blažena si med ženami. — Ne boj se, ker milost si našla pred Bogom.* In Marija je gotovo tudi tukaj vdrugič spregovorila tiste pomenljive besede: *Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.* Kdo bi tedaj popisal tisto srečo, tisto čustvo, katero je tedaj prevevalo njeno presrečno srcé, ko je prišla v obližje svojega ljubega Sinú. Že ko je zagledala svojo teto Elizabeto, je vzkliknila: *Moja duša poveljuje Gospoda.* Kakšen slavospjev je morala Marija zapeti tedaj, ko je stala pred sv. Trojico! Nadalje, predragi poslušalci, pomislimo, da je ona nekdaž stala do zadnjega trenutka pri svojem ljubem Sinu pod križem, dokler ni izdihnil svoje duše, kaj je moral šele On storiti sedaj svoji materi, ko se je ločila od zemlje. Saj je še celo roparju zaklical: *Še danes boš z menoj v raju.* Kaj je moral reči še le svoji materi! Sv. Petru, Jakobu in Janezu se je prikazal v snežnobeli obleki, svetil se je kot solnce, kakšen se je še le pokazal svoji materi? S kako pazljivostjo bivajo vselej hvaležni otroci pri smrtni postelji svojih staršev, kako pazijo na vsako malenkost, da bi izpolnili poslednjo voljo svojih staršev! Kaj je tedaj storil šele Jezus, ker je ona zanj toliko pretrpela. Tisti angeli, ki so prepevali nekdaž pri betlehenskem hlevu, so gotovo tudi sedaj bili navzoči ter ji prepevali: „Slava Bogú na višavah, slava tebi, naša nebeška Kraljica!“

Neko staro izročilo pripoveduje, da so bili pri Marijinem vnebovzetju zbrani vsi apostoli, ki so se poprej razšli po raznih krajih sveta. Kdo je pa zanj najbolj skrbel? Sv. Janezu je Jezus na križu Marijo izročil, in učenec ljubezni, ki se skupno z Marijo ni ločil od križa na Kalvariji, ali se bo morda ločil od Marije? Način njene smrti je bil jako čudovit, kajti ona ni potrebovala tolažila, „ker je tolažnica kristjanov“; ampak okoli stoječim je bila

njena smrt, njen angelski obraz, njene v nebo odprte oči v podkrepilo in nauk, da morajo tudi trpeti, ako hočejo enkrat slavno zmagati. Zadnje Jezusove besede je zapisalo sv. pismo, ne pa Marijinih. Toda, ker je Marija v vsem svojega ljubega Sina posnemala, tedaj smemo pač upati, da je govorila ravno tako kakor njen Sin na križu. Gotovo je tudi ona prosila za svoje sovražnike, gotovo je zaklicala: „Oče, poglej tvoja hči, Sin poglej svojo mater? Dopolnjeno je. Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo.“ In tako je nagnila svojo glavo, in angeli so jo ovenčali z lilijami in palmami — njena duša pa je že poveličevala v nebesih Gospoda!

Tako, dragi kristjani, si je Marija najboljši del izvolila! Ali hočemo tudi mi se z enim pogledom ozreti tje v nebeško kraljestvo, kamor je odšla Marija, naša Mati? — *V hiši mojega Očeta je veliko stanovanj, in jaz sem prišel da jih pripravim*, tako je rekel Jezus. Ako je torej On prišel pripraviti stanovanja grešnikom, kakšno je šele pripravil svoji Materi, ki je bila brez madeža? Veliko veselje je v nebesih, če se grešnik spreobrne in v nebesa pride; kakšno veselje je zavladovalo med angeli, ko je prišla v nebo njih Kraljica! Prišla je pred prestol božji in njen Sin jo je pozdravil! „Bil sem lačen in delo tvojih rok me je nasitilo, bil sem žejen, in ti si me napojila, bil sem ujet, in ti si z menoj čutila, visel sem na križu, in ti me nisi zapustila, umrl sem, in v tvoje naročje sem nagnil svojo glavo — zato pojdi v kraljestvo večnega veselja.“ In nebeški Oče je dejal: *Ozrl sem se na nizkost svoje deklice; odslej te bodo srečno imenovali vsi narodi na zemlji*. In tedaj je zadonel angelski kor: „Srečno te bodo imenovali vsi narodi na zemlji.“ Tako je torej povzdignjena na prestol svojega veličastva. Na strani pa stoji njen ljubljene Sin, nad njeno glavo se blesti krona z dvanajsterimi zvezdami, prebivalci nebes ji polagajo svoje krone v podnožje, kerubi in serafi jo slavé in časté. Marija si je najboljši del izvolila. „O bodi torej češčena Marija, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami“, in sedaj zadoni ves angelski kor, da se trese nebeški obok: „In blažen je sad tvojega telesa, Jezus“. Doli globoko pa se sliši klic ljudi: „Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike“ — in sedaj utihnejo duše v vicah, sedaj in ob smrtni uri.“

O Marija, usliši obupni klic, ki ti ga pošiljajo trpeče duše v vicah, usliši pa tudi klic grešnikov, da se bodo kakor ti dvignili naravnost v nebesa!

Dragi, kristjani, človeška beseda je preslaba, da bi dostojno in zadostno naslikala Marijino veselje in njeno slavo v nebesih; to je samo senca, to je samo kapljica proti morju njenega veselja. Kajti nobeno oko ni videlo, nobeno uho slišalo, in nobeno srce ni občutilo, kar je Bog pripravil tistim, kateri ga ljubijo! Koliko je torej pripravil Mariji, ki je bila brez madeža? Dragi kristjani, ako hočemo tudi mi najboljši del izvoliti, moramo tudi mi po poti trpljenja kot Marija hoditi in slediti njenim čednostim. Stanovanje Marijino je bila delavnica, kjer se je preživela z delom svojih rok; ko pa se je nagnil dan, je bila ta delavnica hiša pre-mišljevanja in molitve. Tako mora tudi pri nas biti. Pri delu naj bodo roké, pri Bogu pa naše srcé. Človek, ako se trudiš cel dan za telesni kruh, tedaj se zahvali večnemu Bogu, da si pridobiš hrupa za večno življenje! — Marija je točno izpolnila vse, kar ji je bilo naročeno; tako moramo tudi mi storiti, pokorni moramo biti svojim višjim. Marija je bila Devica, in taka vedno ostala; o zapomni si krščanska mladina, da moreš postati vredna imena Marijin otrok le, ako v tej čednosti Mariji slediš. Marija je bila v zakonu in vezi ljubezni in mirú v zakonu ni razrušil, omajal noben prepir. O krščanski zakonski, vzemite si za zgled to sveto družino, katero je vezala iskrena ljubezen do Boga; zavisti in sovraštva pa ni poznala. — Marija je odgojila svojega Sina kot prava mati; krščanski starši, ali morete vsi dati lahak odgovor, da ste izpolnili svojo dolžnost? Marija se je imenovala dekle Gospodovo, zato je postala kraljica nebes, ona je šla rado-voljno v Egipet, šla s prebodenim srcem na Golgato za svojim Sinom. O kristjani posnemajmo jo v ponižnosti in trpljenju!

Naša zemlja je dolina solz, in kje je tista roka, ki nas pripelje iz tega trpljenja v večno veselje? O veselite se, v nebesih je pomoč kristjanov, njeno ime je — Marija. Tam kraljuje pri svojem Sinu, kateri je bil na zemlji pokoren, ali naj ji sedaj kako prošnjo odreče? Ne, Jezus ji prošnje ne bo zavrgel! Zato bodi pozdravljena, naša mati usmiljenja, življenje, sladkost in upanje naše! Naš najboljši del, katerega zamoremo izvoliti je Bog in ti, o Marija. Amen.

Iv. Baloh.

2. Častimo Marijo!

Odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi; zakaj velike reči mi je storil on, ki je mogočen.

Luk. 1, 48.

Prav z materinsko ljubeznijo skrbi sv. katoliška cerkev za našo srečo, ki nas čaka v večnosti: k čednosti in svetosti, podlagi večne sreče, nas napeljuje, ko nam kliče v spomin večne resnice sv. vere, in primerja z njimi ničevnost ter minljivost posvetnih reči; k krepostnemu življenju nas vabi, ko nam opisuje grdobijo greha in njegove grozne nasledke: odpira nam pred našimi očmi brezdno pogubljenja, da bi nas oplašila in odvrnila od greha, odpira nam nebo, kjer naši zveličani bratje in sestre vedno praznujejo svojo zmago in uživajo slavo nebes, da bi nas s tem navdušila za vstrajnost v boju in prizadevanje za enako srečo.

Danes zopet, ko praznujemo največji praznik Mariji v čast, nam sv. katoliška cerkev na stežaj odpira vrata nebes in nam dá gledati nebeško slavo tiste, o kateri z navdušenjem poje Salomon v visoki pesmi: *Kdo je ona, ki se iz puščave dviga kakor dimni steber iz dišav mire in kadila? (3, 6.) Kdo je ona, ki pride kakor vzhajajoča zarja, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce?* (Vis. p. 6, 9.)

Slava ji doní iz ust neštevilnih angelov in očakov in prerokov in svetnikov, ki z nebeškimi palmami v rokah spremljajo božjega Sinu, ko gre k vratim nebes, da na pragu sprejme svojo mater in jo popelje pred prestol svojega Očeta, da jo tam krona v kraljico nebes in zemlje.

Če pa nebeški prebivalci tako časté svojo kraljico, ni li prav in potrebno, da to storimo tudi mi, saj je ona tudi naša kraljica.

Dobé se ljudje, ki Marije ne časté, ne ljubijo, da, ki naravnost nasprotujejo njenemu češčenju. Kaj je vzrok temu? Kaj drugega kakor nevednost, seveda zadolžena nevednost. Zakaj, kako bi mogel dober kristjan, ki redno obiskuje božjo službo, brez lastne krivde neveden ostati v tem, kar nam sveta vera lepega, vzvišenega pripoveduje o božji materi. Kako bi mogel neveden biti v tem, da Bog sam časti Marijo, da je Bog sam uporabil vso svojo modrost in moč, ko je Marijo okrasil z vrlí-

nami, ki daleč presegaajo vse, kar je Bog lepega dal angelom in človeku, ko jih je vstvaril.

Predaleč bi me vodilo, ako bi hotel primerjati lepoto Marije z vzvišenostjo angelov in vam pokazati, da angelska vzvišenost ne dosega časti Marije. Ozrmo se danes le na-se in poglejmo Marijo, v kolikor je njena čast v zvezi z našimi zadevami.

I. Ko je Bog v svojem neskončnem usmiljenju sklenil rešiti človeški rod in se je božji Sin ponudil v spravni dar, tedaj je tudi sklenil izbrati si mater; izmed vseh Evinih hčerâ mu je bila Marija najbolj všeč. Seveda je neskončna svetost in veličastvo božje tirjalo, da bodi človeško bitje, v mater Sinu božjega izvoljeno, tudi vredno te časti; potemtakem mora biti to bitje prosto tistega, vsled česar je človeški rod izgubil božje prijateljstvo. Mati božja ne sme biti nikdar sužinja greha. Glejte, odtod verska resnica, da je bila Marija tudi že brez madeža izvirnega greha spočeta. *Vsa lepa si in madeža ni na tebi*, (Visoka p. 4, 7) jo slavi zato v preroškem duhu modri Salomon.

Ave Marija, pozdravljena Marija, tako jo pozdravlja angel Gabrijel, ne v svojem, ampak v imenu tistega, od katerega je bil poslan. Bog sam jo tedaj pozdravlja in sicer *milosti polno*: torej ne kot bogato v zlatu in blagu tega sveta, ki mine in nima nikake vrednosti za nebesa: ampak kot ne samo bogato, marveč *polno milosti* božjih zakladov in zakaj? Angel nam odgovarja, ker *Gospod je s teboj*, ne samo kakor z drugimi stvarmi po svoji povsodpričujočnosti, ne samo po svoji milosti, ne samo po svoji previdnosti, ne samo po svoji ljubezni, ampak po svojem bistvu; njo je namreč izvolil za svojo mater, v njej bode od spočetja do rojstva prebival: ona bo njegova mati, On pa njen Sin, po krvi in mesu. O čudež božje moči! neobsegljivi Bog hoče rojen biti od revnega človeka, On, ki ga nebo in zemlja ne dosežeta, hoče postati kakor črv zemlje!

Kdo bi z vsem navdušenjem in občudovanjem ne združil se z božjim poslancem Gabrijelom in zaklical: Res: Ave Marija, pozdravljena, milosti polna, Gospod je s teboj, kdo je, kakor ti, ki si vsa lepa in madeža ni na tebi.

Meseca februarja l. 1903. sem stal prevzet svete groze in ginjen pred tem-le napisom: „Hic subditus erat illis“. Tukaj jima je bil pokoren: Kdo, komu? Večni Bog človeku, Jezus Sin božji

Mariji in Jožefu. V Nazaretu na Galilejskem so nam romarjem pokazali kraj, kjer je stala hišica in delavnica sv. Jožefa, kraj, kjer je Sin božji v revnega tesarja domu prebil svoja mlada leta, kjer je ubogal svojo mater Marijo, kakor dober otrok bodi pokoren svoji materi.

Torej On, ki je večern, vsegamogočen, najmodrejši, neskončen, On, ki je solnce vstvaril in zvezdam odkazal njihovo pot, On, na čigar migljeje svetovi nastajajo in izginjajo, torej Bog sam je ubogal Marijo, je bil ji pokoren.

Kristjani! nima li prav sv. Bonaventura, ko pravi: „Resnično, Marija je tako velika, da je Bog sam ni mogel več narediti. Veči svet bi bil mogel vstvariti, večí nebesa bi bil mogel zgraditi: toda večé matere, kakor je božja mati Marija, Bog sam ni mogel narediti.“

O kristjan! Preglej vse stvarstvo od začetka sveta skozi vsa tisočletja do današnjega dné, in vprašaj se: kje je kako bitje, ki bi ga bilo mogoče le od daleč primerjati z vzvišenostjo in častjo Marije?

Pa pojdimo dalje!

II. Če je Bog Marijo tako počastil že tu na zemlji v stanu slabe človeške natore, v času trpljenja: s kako častjo jo je še-le obdal, ko jo je iz doline solzâ vzel k sebi na desnico svojemu Sinu.

Poveličani so v nebesih sveti očaki in preroki vsled svoje stanovitne vere v takrat še prihodnjega Zveličarja; poveličani so apostoli, ki so vero v prišlega Odrešenika pridigovali in svoje besede potrdili s svojo krvjo.

Na dvanajsterih tronih bote sedeli in sodili Izraelove rodove. (Mat. 19, 28.) Poveličal je Bog pravične stare zaveze: Še veliko bolj mora biti pa poveličana kraljica očakov in prerokov in apostolov.

V slavi se blišče milijoni svetih spoznavalcev vsled svojih čednosti; v blišču večne slave se sprehajajo device, ki *hodijo za Jagnjetom, kamorkoli gre, in pojo nekako novo pesem, ki jo nihče drugi ne more peti.* (Skriv. raz. 14, 3.) O vseh zveličanih veljajo besede sv. Pavla: *Nobeno oko ni videlo . . .* (1 Kor. 2, 9.)

Kako čast, kako poveličanje, kako radost in nebeško blaženost pa vživa še-le Marija, kraljica devic, kraljica vseh svetnikov!

In če se bodo pravični, po besedah sv. pisma (Modr. 3, 7.), svetili kakor zvezde, tedaj se mora Marija svetiti kakor solnce,

ki zatemni vso luč zvezdâ. In res jo opisuje v tem smislu sveto pismo, ko pravi v skrivnem razodenju: *Žena s solncem obdana in luna pod njenimi nogami in na njeni glavi krona iz dvanajsterih zvezd*. Glejte, predragi, tako je Bog Marijo poveličal tudi v nebesih in jo poveličuje po svojih angelih in svetnikih celo večnost. Ni li tedaj prav, da tudi božja namestnica na zemlji, sv. katoliška cerkev, ne pozablja slaviti svoje Kraljice?

III. Kdo naj sešteje vse cerkve, vse altarje, vse podobe, ki so njej posvečene, kdo naj prešteje vse molitve in slavospeve, ki slave božjo porodnico, kdo prešteje vse slavnosti, ki se vrše njej v čast po celem svetu? Ni je v pravi sveti cerkvi dežele, mesta, vasi in hiše, kjer bi ne donela skozi stoletja že slava Mariji. Saj je Marijino češčenje staro toliko kakor sv. cerkev, saj jih ni ust med pravimi katoličani, ki pobožno izgovarjajo sveto ime Jezus, ne da bi pri tem poveličevali tudi imena njegove deviške matere.

O kako res je, kar si ti o presveta devica po božjem navdihnenju vzkliknila iz ponižnega srca: *Odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi*.

O veselimo se predragi, da nam je Bog dal Marijo za svojo mater. O pomilujmo tiste, ki nočejo imeti Marije za svojo mater, pomilujmo jih, ker s tem zametovanjem Marije, zametajo Boga samega; zakaj, kako bi mogli Boga imenovati svojega Očeta, ako ne časte njegove najsvetejše hčere, kako bi mogli Jezusa imenovati svojega Zveličarja, ako njegovo visoko povzdignjeno mater zanemarjajo, kako bi mogli pričakovati od sv. Duha božjih milosti, ako zaničujejo njegovo nevesto, kako bi mogli biti dobri udje sv. cerkve, ako naravnost zanikujejo to, kar jih ona uči o Mariji!

Toda, predragi! ljubimo li mi vsi in častimo Marijo? O Marija! koliko jih je tudi tu med nami, ki te ne ljubijo? Glej ga tu človeka, čegar srce je polno mržnje in sovraštva do njegovega bližnjega, svojega brata: on je sovražnik tvojega Sina. O Marija, ta te ne ljubi.

Glej ga tam kristjana, čegar srce je polno poželenja, ki je gnjusoba pred tvojim čistim očesom: on je sovražnik tvojega Sina; o Marija, ta kristjan te ne ljubi.

Glej ga v grehu zastaranega hudobneža, ki je že tolikim dušam oropal nedolžnost in čednost, on je morivec duš, ki z nogami tepta dragoceno kri tvojega Sina; torej tudi tebe ne ljubi.

Glej ga brezbožneža, iz čegar ust bruhajo potoki kletev in rotenj, obrekovanja in opravljanja; o Marija, ta usta te ne morejo slaviti, to srce te ne more ljubiti.

In vsi grešniki, ki nikdar resno ne mislijo na spreobrnjenje, ki nimajo volje grešnih priložnosti zapustiti, ki dan na dan žalijo tvojega Sina, vsi ti te ne ljubijo, ampak imajo pripravljen sedmeri meč, da zopet in zopet ranijo tvoje materino srce. — Toda ti mati usmiljenja, pribežališče grešnikov, ljubiš nje, ki tebe ne ljubijo, prosiš tedaj zanje, ko oni vnovič križajo tvojega Sina. O grešnik, ne bodi neusmiljen do take matere: vrni se k nji! Glej Marija te ljubi, Marija moli zate, Marija te hoče rešiti! Da, še več, Marija te mora rešiti, če le ti hočeš; zakaj zavoljo tebe nosi ime mati usmiljenja, pribežališče grešnikov. O kdo naj našteje čudeže spreobrnjenja na priprošnje Device Marije! Ni ga svetnika nove zaveze v nebesih, ki bi se ne imel zahvaliti tudi Mariji za svoje zveličanje, ni ga pogubljenega v peklu, ki bi se ne bi bil mogel zveličati, ako bi bil rad Marijo čistil, ni ga katoliškega kristjana, ki bi mogel po pravici reči, da mu Marija ni še nikdar skazala kake dobrote!

Zatorej, o kristjan, ako se ti zdi boj za pravičnost težak, ako te stiskajo napadi hudobnega duha, ako te vabi svet, te zapeljuje meso, ako tudi cel pekel divja zoper tebe, ne obupaj, poglej na Marijo, kliči Marijo, in zmagal boš.

Mi vsi pa se zdaj v duhu zvrstimo okolu prestola poveličane Marije in recimo: Pod tvojo pomoč pribežimo, o sveta božja porodnica, ne zavrzi naših prošenj v naših potrebah, temveč reši nas vseh nevarnosti. S svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči. Amen.

P. J.

Deseta nedelja po binkoštih.

1. Napačna brezskrbnost gledé večnega zveličanja.

Kdor se povišuje, bo ponižan.

Luk. 18, 14.

Je pot, ki se človeku prava zdi, toda nje konec pelje v smrt. (Preg. 14, 12.) Te svetopisemske besede so gotovo važne in vredne večkratnega premišljevanja, zakaj sv. Duh je ž njimi

sam naznanil, da so ljudje, ki menijo, da hodijo po potu čednosti, pa tekajo po potu greha; da so ljudje, ki menijo, da žive v milosti božji, v resnici pa zdihujejo v sužnosti hudobnega duha; ljudje, ki menijo, da so jim nebesa zagotovljena, v resnici pa so v največji nevarnosti, da se za večno pogube. To je, kakor po navadi pravimo, napačna varnost, napačna brezskrbnost za večno zveličanje, v kateri delajo račun po svoje, ne pa po predpisih večnega sodnika, in mogoče, da jim obveza ne bo popreje padla raz oči, ko bodo že stali pred sodnim stolom božjim.

„Kateri pa so te vrste ljudje“, bo vprašal kdo, „ki so v tako strašnem in pomilovanja vrednem stanu, kjer bodo skoro gotovo izgubili svojo večno srečo in vendar mislijo, da jo imajo že takorekoč v rokah?“ — Na to vprašanje hočem odgovoriti nekoliko obširneje danes. Na podlagi besedi sv. evangelija vam razložim, kdo je v stanu napačne brezskrbnosti, napačne varnosti glede večnega zveličanja.

Če vprašuješ, kateri ljudje so v stanu tiste napačne brezskrbnosti, napačne varnosti za večno zveličanje, lahko odgovorim na kratko: „Vsi tisti, ki so ali popolnoma ali le deloma podobni farizeju v današnjem sv. evangeliju.“ Ta je prava podoba takega nespametneža, ki ima svojo pot za pravo, in ne verjame in tudi noče verjeti, da ne pelje v življenje, marveč v smrt, večno smrt. Oglejmo si le malo natančneje vsebino njegove navidezne molitve!

1. *Zahvalim se ti, o Bog, tako govori, da nisem tak, kakor so drugi ljudje.* Se je li morda v svoji neverjetni hinavščini tako daleč spozabil, da je govoril zoper svoje prepričanje? Morda je šel v svoji hudobiji tako daleč, da je vedoma in hoté lagal v obraz tistemu, ki ga je hotel po zunanje moliti? Nikakor ne; marveč trdno in zares je mislil o sebi, da je boljši nego so drugi ljudje; in odtod njegovo veselje, odtod napačno dopadajenje nad samim seboj, odtod mnenje, da je tudi pri Bogu v milosti. Vendar naš Zveličar je dejal o njem, da ni šel opravičen na svoj dom; živel je torej v napačni brezskrbnosti.

Glej, predragi, prvo znamenje tega žalostnega stanu: prevzetno povzdigovanje čez druge. Če se imaš za boljšega in pobožnejšega kot so drugi, če rad pregleduješ in presojuješ dejanje in opuščanje svojega bližnjega, če rad govoriš o brezbož-

nosti in hudobiji današnjih dni, pri tem pa v svojem srcu misliš: „Jaz pa vendar le nisem tak“, če pridige rajši obračaš na druge in ne nase in še zraven morda zbadljivo pristavljaš: „Danes so pa ljudem resnične povedali na prižnici!“ in potem vzdihneš hinavski: „Je pa tudi potrebno, saj so ljudje dandanes tudi hudobni“, potem se poglej v ogledalo in videl boš v njem podobo farizeja v današnjem sv. evangeliju.

Bog namreč zahteva od vsakega, ki hoče biti opravičen pred njim, ponižanja, globoke ponižnosti. *Kdor se ponižuje, bo povišan*, t. j. kdor se prizna pred Bogom za grešnika, ki ni vreden božjega usmiljenja. Zahteva pa tudi od nas, da mi tudi ne obsojamo svojega bližnjega: *Ne sodite, . . .* Kdor tedaj bližnjega obsodi — in to stori vsak, kdor trdi, da ni tak, kot so drugi ljudje, — ali ni ta eden tistih, ki jih je gospod imenoval hinavce, ki vidijo vselej *pezdur v očesu svojega brata, bruna v svojem očesu ne čutijo*. V napačni brezskrbnosti žive; manjka jim namreč dveh čednosti: ponižnosti in pa ljubezni.

2. Farizej moli dalje in hvali Boga, da ni ropar, krivičnik, prešestnik. Veseli ga iz dna duše, da nima na svoji vesti veliko in ravno najostudnejših grehov. Drugega, kar je imel nad seboj, ni hotel videti, češ to je le človeška slabost, in menil je, da gre naravnost proti nebesom. Živel je v napačni brezskrbnosti, zakaj Kristus je dejal: *Ta ni šel . . .*

Tukaj imamo drugo znamenje tega žalostnega stanu: predrzna zadovoljnost, ker nisi storil greha v najhujši podobi. Če se torej tolažiš in miriš svojo vest s tem, da si se ogibal vedno največjih grehov, če n. pr. nisi nikogar oropal, nobenemu hiše požgal ali ponoči kam vlomil, vendar pa večkrat skrivaj kak snop na polju, deblo v gozdu kot svoje vzameš seboj; če se tolažiš s tem, da si imel rad nečiste misli, govorjenje, vendar da še nisi nobene osebe pripravil v nesrečo; če se tolažiš s tem, da svojega bližnjega sicer ogoljufaš ali odereš, vendar ga še nisi pregnal iz hiše in doma; kratko: če si zadovoljen, ker te še nihče ni zalotil pri kakem hudem dejanju, in potem praviš: Kdo mi more očitati kaj hudega? Kdo kaj dokazati?“ če vidiš v vsem drugem le malenkost, potem si pred Bogom ravno tako malo opravičen, kot farizej v današnjem svetem evangeliju. — In zakaj? —

Naš postavodajavec in sodnik zahteva, da ne opuščamo le tega, kar bi nas moglo pred svetom pripraviti v kako sramoto,

marveč vse, kar je nasprotno njegovi sveti volji; ne prepoveduje le greha v dejanju, temveč tudi v besedi, ne le zunanjih, marveč tudi notranjih grehov in zahteva končno, da izpolnujemo ne samo eno ali drugo njegovih zapovedi, marveč vse; da se ne varujemo le največjih grehov, ampak vsaj vsakega smrtnega greha.

Kdor se tedaj vedno na to zanaša, da nima najostudnejših grehov na svoji vesti in si obeta radi tega najlepšo prihodnost, on živi v napačni brezskrbnosti in nikdar ne bo slišal Jezusovih veselih besedi: „Pojdi v veselje svojega Gospoda.“

3. Farizej pa ne ve le, da nima veliko grehov nad seboj, ampak ve tudi, da ima dovolj dobrih del. Zato govori dalje: „Postim se dvakrat v tednu, dajem desetino od vsega, kar imam.“ Vesel je svojih dobrih del in v tem veselju meni, da je zanj pripravljen prvi sedežv nebesih. In vendar je dejal Kristus: *Ni šel . . .*

In to je tretje znamenje napačne brezskrbnosti: prazno zupanje na svoja dobra dela. Zakaj *ne vsak, ki pravi: Gospod, . . .*

Obrnimo torej ravnokar povedano nase in vprašajmo se: Ali ni tudi v naši sredi dovolj takih duš, ki so v tako žalostnem stanu? Ali ni tudi med nami dovolj takih, ki menijo v svoji prevzetnosti, da so boljši kot drugi ljudje? Ali ni tudi veliko takih, ki se tolažijo s predrzno mislijo, da niso storili nič posebno hudega? In jih ni li tudi veliko takih, ki se preveč zanašajo na svoja dobra dela? Ah, da, število takih je večje, nego si mi mislimo. Saj kako bi bilo drugače mogoče, da te strašne resnice o smrti, sodbi, peklu prav nič ne pretresejo, da kažeš pri svojih spovedih toliko lahkomišljenost, malomarnost, pri svojih obhajilih tako malo gorečnosti, hvaležnosti? — Sv. Pavel, veliki svetnik, se ni zavedal nobenega greha in vendar se ni čutil varnega za večnost, koliko manj se moremo mi in koliko bolj se moramo bati, da bomo šli s farizejem neopravičeni na svoj dom, ker ne trkamo ponižno s cestinarjem: *Bog, bodi milostljiv meni ubogemu grešniku. Amen.*

† Ant. Lombár.

2. Bogoljubno življenje med svetom.

(Pridiga na god sv. Bernarda v Zatičini.)

Družina se veseli očetovega godú. Tako se veseli tudi ta samostan godú sv. Bernarda, svojega ustanovitelja. S samostansko družino se veselite tudi vi, župljani, saj ste ž njo v zvezi. Go-

voriti vam hočem danes o sv. Bernardu in vam posebno pokazati, kako je mogoče tudi med svetom bogoljubno živeti.

I. Kdo je bil sv. Bernard?

Rojen je bil l. 1091. na Francoskem iz plemenite rodbine. Bil je izrejen v samostanski šoli in se navzel učenosti in pobožnosti, da je še mlad sklenil podati se v samoto. Potegnil je s seboj tudi strica, čvetero bratov in 24 družih prijateljev in šolskih tovarišev. Ko so šli čez dvorišče domačega gradu, reče brat Guido najmlajšemu bratu Nivardu, ki se je igral ondi: „Ljubi bratec, poglej ta grad in posestvo; vse to bo sedaj tvoja last.“ Deček pa odgovori: „Lepa reč, sebi ste prisvojili nebesa, meni pa pustili zemljo. To ni pravično!“ Po kratkem premisleku gre še on z njimi in vsi se podajo v samostan Citó, kjer se popolnoma posveté Bogu in izveličanju svojih duš. S prihodom Bernardovim se prične v samostanu novo življenje in od vseh strani prihajajo novinci. Kmalu je bilo treba ustanoviti novih samostanov in najimenitnejši izmed njih je bil Klervó, na Francoskem, kateremu je bil za opata postavljen Bernard sam. Vodil je svoje duhovne sinove k visoki svetosti in sicer z naukom, še bolj pa z zgledom. Da ne bi nikdar pozabil svojega poklica, je napisal na steno: „Bernarde, ad quid venisti?“ — Bil je zgled krotkosti in zatajevanja. Jed in pijača sta mu bila malo mar; še vedel ni, kaj je vžival. Delal je s svojimi sobrati na polju in v gozdih; a ko je imel roke pri delu, je bival duh pri Bogu in v svetem premišljevanju je čudovito rasel v spoznanju Boga in verskih resnic. Sam delaven je tirjal delavnost tudi od svojih sobratov, in tedanji samostani so neumorno delali za povzdigo verskega življenja, za povzdigo učenosti, kakor tudi za prospah gospodarstva. Število novincev se je množilo dan na dan, kajti Bernard je bil ljubljen kakor oče. Tako silno se je širil red cistercijanov, da je Bernard sam ustanovil 167 samostanov in je bilo ob njegovi smrti v Citó 700 menihov.

Eden izmed njegovih učencev je postal rimski papež, in krasna so pisma, ki mu jih je pisal Bernard in so narasla na pet bukev. Tudi je spisal veliko drugih knjig, zlasti o Materi božji. Njegova beseda, ustna in pisana, je bila tako prijetna in srčna, da se sploh imenuje medeno-sladki učenik. — Leta 1146. je na papeževo povelje potoval po nemških mestih in pridigoval in

navduševal za II. križarsko vojsko s tolikim uspehom, da so narodi zopet zagrabili orožje in šli v sv. deželo, da bi jo oprostil iz turške oblasti. Ves zdelan se vrne v Cito in živi še 7 let Bogu in skrbi za sobrate. 20. avgusta 1153 umrje sveto, kakor je živel.

Njegovi sinovi so se naselili tudi v Zatičini in sicer, kakor je vsem znano, zdaj že v drugič. In kaj delajo tu? Molijo in prepevajo Bogu slavo noč in dan; vodijo vašo župnijo in pasejo vaše duše z besedo božjo in s svetimi zakramenti. Obdelujejo zemljo in so vam v zgled v delu in molitvi. Stopili so z vami v najtesnejšo zvezo, priučili se vašega jezika, tako, da se mi zdi ta dolinica s samostanom vred ena velika Kristusova družina. Ah predragi! Ker vam je Gospod Bog oživil ta samostan, da bi se zgledovali nad menihi, kar zadeva pobožnost in delavnost, vprašam vas, ali ne bi tudi vi živeli med svetom nekako samostansko življenje? — Čudno vprašanje, kaj ne? Brezbožen svet sovraži samostane in studi samostanski duh. Jaz pa vas hočem danes podučiti, da je tudi med svetom mogoče samostansko živeti: v mišljenju in dejanju.

II. Pravim: v mišljenju.

1. Vaše mišljenje bodi resnobno. V samostanu imajo vsak dan premišljevanje o resnicah svete vere: Kdor premišluje take resnice, zlasti poslednje reči, postane resnoben in ne greši z lepa, kakor piše modri Sirah: *Spominjaj se poslednjih reči in na vekomaj ne boš grešil.* (7, 40.) — Po zgledu vaših duhovnih očetov premišljuje tudi vi verske resnice. Ob nedeljah in praznikih poslušajte pazno božjo besedo in o nji premišlujte celi teden in naredite trdne sklepe, da hočete to, kar ste slišali, tudi dejansko izpolnovati. Ne recite, da med tednom nimate časa. Ah, koliko je časa za prazne marne, za obrekovanje in opravljanje, koliko časa za nespodobno govorjenje! To mesto naj zavzame premišljevanje in nabožni pogovori in vaše mišljenje bo postalo resnobno. Spoznali bode vrednost življenja in visoki namen, ki ga nam je postavil Gospod Bog. Potem ne bode več živeli tja v en dan, ne hodili za posvetnim veseljem, marveč *vživali ta svet, kakor bi ga ne vživali* (I. Kor. 7, 31), in *bežali pred grehom, kakor pred strupeno kačo.* (Sir. 21, 22.)

2. Vaše mišljenje bodi pobožno. — V samostanu prebiva pobožnost. „Sursum corda“, te besede doné redovnikom vsak dan na ušesa. Zatorej dvigajo menihi vsak dan svoja srca k Bogu

v pobožni molitvi. Ko zjutraj vi še počivate, že stojé vaši častiti očetje v cerkvi pred najsvetejšim Bogom in molijo in prepevajo Bogu z ustmi in srcem. In celi dan je delo prepletено z molitvami. Srce njihovo je altar, s katerega se dvigajo neprenehoma pobožni zdihljeji proti nebu. Jezus Kristus je njihovo življenje.

Tudi vi lahko celi dan mislite na Boga. Roke imejte pri delu, srce pa pri Bogu. *Quae sursum sunt, sapite...* (Kološ. 3; 2.) Kadar vstanete, pri jedi, kadar greste k počitku: mislite na Boga. Vse, kar pogledate, naj vas spominja Boga: Solnce, dež, zemlja, cvetlice... Radi poslušajte božjo besedo, prejemanje sv. zakramente; pobožnosti, bratovščine, vse to bo vas navdajalo s pobožnostjo in našli boste mir in srečo vašemu srcu.

III. V d e j a n j u.

Tudi vi med svetom spolnujte evangelske svete, kolikor morete, kakor jih menihi spolnujejo v samostanu. Kako?

1. U b o š t v o. Vaši čč. očetje posestvajo sicer precejšnje zemljišče, ali to je last svete stolice. Pojedini redovnik pa nima nič, kakor to, kar dobi od predstojnika. Kaj pa vi?

a) Ako nimate nič in se preživite z delom svojih rok, tedaj je lahko posnemati samostanske ljudi. Prenašajte uboštvo zavoljo Bogá, iz ljubezni do Jezusa, ki je bil rojen v hlevcu, umrl na križu.

b) Če imate premoženje in vam še kaj preostaja, naredite pa tako: Ne navezujte srca na posvetno! *Nič nismo prinesli na svet...* (I. Timot. 6, 8.) — *Oni, ki živajo svet, naj bodo...* (I. Kor. 7, 31.) Drugič dajajte radi vbogajme. *Rad dajaj miloščino od svojega premoženja in ne odvrčaj obličja od revežev.* (Tob. 4, 7.)

2. Č i s t o s t. Vsi redovniki morajo čisto, deviško živeti in sicer ves čas svojega življenja. Tudi to čednost zamorete posnemati med svetom, vsak po svojem stanu.

N e o ž e n j e n i, ker se zdržite vsake nespodobne, prostovoljne misli, želje in dejanja. *To je volja božja, vaše posvečenje, da se zdržite nečistosti.* (I. Tesal. 4, 3.) — Seve, ako mladenič ali dekle sama išče priložnosti za greh, pohaja v gostilne, plesišča in druge nevarne družbe, potem seveda mora obledeti lilija nedolžnosti in odpasti list za listom.

O ž e n j e n i živite čisto po svojem stanu in zdržite se vsega, kar more oskruniti čistiljivost ali namen zakona. Zlasti pa se varujte nezvestobe.

3. Pokorščina. V samostanu je stroga pokorščina, predstojnik ukazuje, podložni morajo ubogati. Ne smejo delati po svoji volji, po svojem prepričanju, marveč podvreči se morajo oblasti, ki je mesto Boga. — Tudi med svetom se zamore posnemati samostanska pokorščina. Bodite torej pokorni

a) svetni oblasti. *Vsak naj se podvrže postavljeni oblasti; ni je namreč oblasti, razen od Boga, in ta, ki je, je postavljena od Boga.* (Rimlj. 13, 1) Otroci, tudi odrasli, ubogajte starše; posli gospodarje v vsem, kar ni greh.

b) duhovni oblasti. *Kdor ne posluša cerkve, naj ti bo kakor pogan ali očitni grešnik.* (Mat. 18, 16.) Duhovna oblast so: papež, škof, duhovni pastirji.

Že lani in letos sem zapazil, da se je sklenila med vami in samostanom prav tesna in prijazna vez. Zato sem vam pokazal v mojem današnjem govoru, kako ravnajte, da bo ta vez še tesnejša, še srčnejša. Živite namreč po zgledu vaših čč. očetov med svetom nekako samostansko življenje v mislih in dejanju in ne bojte se, da bi vas storilo to prizadevanje žalostne in nesrečne, velikoveč boste našli srčni mir, kakršnega svet ne more dati, med vami bo cvetelo krščansko življenje, cvetele bodo čednosti, in mnogi izmed vas bodo dosegli visoko stopinjo krščanske popolnosti in seveda enkrat dosegli večno življenje. Amen.

P. H.

Enajsta nedelja po binkoštih.

Pomen obredov v katoliškem bogočastju.

„Vse je prav storil: gluhim je dal slišati in mutastim govoriti.“ (Marka 7, 37.)

Okrog je hodil dobrote deleč, tako sv. Peter popisuje Jezusovo javno življenje. Današnji čudež je eden izmed mnogih dokazov za to. S pomenljivimi znamenji je Gospod ozdravil gluhomutca: pričujoče ljudstvo je strmé gledalo kaj bo, ker je Jezus gluhomutca peljal v stran, in potem vse navdušeno za velikega preroka in čudodelnika ga glasno pozdravljalo: *Vse je prav storil: gluhim je dal slišati in mutastim govoriti.*

Večinoma je Gospod delal čudeže brez posebnih priprav in zunanjih znamenj: danes pa smo slišali, da je bilo dejanje čudeža združeno z mnogimi nenavadnimi znamenji: Brez namena

ni storil Jezus ničesar in tudi ta nenavadna znamenja imajo svoj bližnji in daljni namen. *Peljal je reveža v stran v znamenje*, da ga hoče po veri odtegniti nevernemu svetu; *vtaknil je svoj prst v njegovo uho*, v znamenje, da mu hoče ne samo telesno uho, ampak tudi duhovno uho odpreti glasu sv. Duha, katerega sv. pismo mnogokrat imenuje prst božji. *S svojo slino se je Jezus dotaknil njegovega jezika*, v znamenje, da bo ozdravljeni od sedaj naprej govoril v jeziku sv. vere in pričevanje njega kot obljubljenega Odrešenika. *Zdihnil pa je iz vsmiljenja nad človeškim rodом*, ki je bil vsled izvirnega greha tudi gluh in mutast za vse nadnaravno in božje. *Pogledal je proti nebu*, v znamenje, da le od tam prihaja človeškemu rodu zveličanje in rešenje.

Gospod Jezus Kristus je tedaj rabil različna pomenljiva in važna znamenja pri tem in še nekoliko drugih čudežih. Zbral pa je taka znamenja, take obrede, ki vpodobljajo, ki se ozirajo na učinek čudeža. Vendar pa gospod tudi ni ničesar storil brez daljnjih namenov: ti nameni naj bi se spolnovali pozneje v sv. katoliški cerkvi. In res je sv. cerkev ravno taka znamenja, enake obrede vpeljala pri delitvi sv. zakramentov, pri daritvi sv. maše, sploh pri božji službi. Zunanja znamenja, vidni obredi v katoliškem bogočastju, so v najtesnejši pomembni zvezi z bistvom bogočastja, v njegovih posameznih delih.

Kak namen pa ima bogočastje? zakaj častimo Boga? Zato ker nas zdrava pamet, ker nas vera uči, da moramo tistemu bitju, ki je naš gospodar, skazovati dolžno čast: ker pa imamo dušo in telo, oboje pa je lastnina tega gospodarja, zato moramo častiti ga z dušo in telesom: z dušo ga častimo, ko vklanjamо svojega duha njegovemu duhu, in svojo voljo njegovi volji. S telesom pa ga častimo, ko je vporabljamo v djanja, ki so vklanjanju našega duha in naše volje primerna: n. pr. s pokleknovanjem, v znamenje naše ponižne pokorščine do božjega veličastva, s sklepanjem rok v znamenje, da so nam takorekoč zvezane od Boga in brez njegove volje ne moremo ničesar storiti. Zunanja znamenja, vidni obredi v katoliškem bogočastju niso brez namena in pomena, ampak so zunanji dokazi notranje čednosti, namreč čednosti sv. vere; ta znamenja, ti obredi so z ozirom na naše razmerje do Boga naravnost neobhodno potrebni. O tem bom govoril.

I. Povedal sem že, zakaj Boga častimo: namreč zato, ker ga moramo po zdravi pameti in sv. veri kot svojega gospodarja. Častimo ga pa z dušo in telesom. Seveda Bog vidi v naše srce, v našo dušo in le na to najbolj gleda: saj je molitev povzdigovanje duha, namreč našega razuma, naših misli, naše volje, k Bogu: in to morejo storiti ne samo zdravi in močni na kolnih, ampak tudi bolnik na postelji, ki se ganiti ne more. Notranja pobožnost je prvo pri vsaki molitvi, gola zunanja pobožnost bi bila le lupina brez jedra. Nasprotno pa je tudi res, da spada k popolnosti molitve tudi zunanja spoštljivost. Ne samo naša duša je božja last, ampak tudi telo: duša se v molitvi popne pred božji tron; telo pa ostaja priklenjeno na zemljo, vendar pa naj se tudi telo primerno klanja svojemu stvarniku in gospodarju. To velja posebno pri molitvi tukaj v cerkvi, ker je neskončni Bog telesno pričujoč mej nami v vidnem zagrinjalu belega kruha.

a) Sicer pa bi bilo naravnost nenaravno, da bi naše telo pri bogočastju, pri molitvi ostalo mrtvo. Saj je telo v najtesnejši zvezi z dušo in kar dušo preveva, to se če ne vselej, vendar redno kaže tudi na zunanje na telesu: duša vpliva na telo. Nevede dostikrat na zunaj pokažemo, kar čuti naša duša: Ako je tvoja duša vesela, si tudi veselega obraza, ako je žalostna, tudi tvoj obraz nosi izraz notranjega stanja. Ako srečaš odličnega moža, ki si mu posebno spoštovanje dolžan, se odkriješ ali se prikloniš, s tem takorekoč zmanjšaš samega sebe v znamenje, da je oni nad teboj. Na cesti srečaš dobrega prijatelja, ki ga že dolgo nisi videl: oddaleč mu moliš že svojo roko in ga z vso srčnostjo pozdraviš; to je znamenje, da sta tvoja in njegova duša v najtesnejši zvezi. V živahnem pogovoru ne govori samo tvoja usta, cel obraz, tvoje roke, celo telo se vdeležuje pogovora; in vendar se tega nisi učil, to pride samo od sebe; naravnost siliti bi se moral, da bi zatrl ta zunanja znamenja v živahnem pogovoru. Zakaj človek si in ne samo duh; tvoje telo pa je v najtesnejši zvezi s tvojo dušo.

Ako potemtakem verska čuvsstva napolnujejo in gibljejo naše srce, n. pr. spoštovanje do božjega veličanstva, hvaležnost, ljubezen, hrepenenje, kesanje, naj jih li nenaravno silimo v naše notranje, ko silijo na dan? Naj li ne pademo na kolena v znamenje svojega ponižanja pred neskončnim Bogom? Naj li ne sklenemo rok v znamenje neomejene vdanosti in pokorščine?

Naj li ne trkamo na svoja prsa v znamenje svojega kesanja in priznanja, da smo res grešniki, vredni božje kazni? Naj li ne delamo znamenja sv. križa na čelu, ustih in prsih v znamenje, da naj bodo naše misli besede, želje in djanja posvečena Križanemu? Glejte taka in enaka znamenja naših dušnih verskih čuvstev zatirati bi bilo naravnost nevarno.

b) Naša notranjost tedaj se kaže v zunanjih znamenjih. Pa tudi nasprotno: zunanja znamenja vplivajo na notranjost, naše telo vpliva na našo dušo. To nas uči skušnja: ako n. pr. ob času molitve nisi za pobožnost razpoložen, spravi le svoje telo v tak položaj, ki ga zahteva spoštljivost do molitve in videl boš: tvoja notranjost se bo pridružila telesni, zunanji spoštljivosti: kar poklekni, povesi oči, skleni roke, pokrižaj se, videl boš, da tvoje srce ne bo ostalo pri tem mrzlo, neobčutljivo.

II. Z ozirom na ta dvojni namen zunanjih znamenj v bogočastju, namreč, da so zunanja znamenja pojav, dokaz notranjih čuvstev in pa da pospešujejo pobožnost srca, je sv. cerkev v svojem javnem bogočastju vpeljala svete obrede. V tem smislu piše kardinal Bona pri razlagi 19. psalma (§ 3.): „Dasiravno zunanji obredi sami na sebi niso znamenja popolnosti in svetosti, vendar pa so ti obredi zunanja znamenja *v e r e*, ki naše srce silijo k češčanju sv. reči, ki duha povzdigujejo k čeznatornemu, ki pospešujejo pobožnost, ki vžigajo ljubezen, ki utrjujejo našo vero.“

Vidite, če to pomislimo, gotovo ne bomo mogli pritrditi onim mlačnim kristjanom, ki jim ni všeč, da se n. pr. služba božja obhaja včasih bolj slovesno, kakor navadne delavne dni, katerim se vse preveč zdi zunanosti pri cerkvenih obredih; čemu ta potrata? kličejo z Judežem, ki se je tudi spodtikal, da je Marija, sestra Lazarjeva, nad Jezusovo glavo zlila puščico dragocenega mazila. To je bila res nekaka potrata: Marija ni bila dolžna svoje ljubezni pokazati na tak dragocen način, ki Gospodu tudi ni prinesel nobenega dobička. Pa ljubezen ne prša še-le: „Kaj sem dolžan? Koliko moram storiti? Ljubezen prša le: koliko morem storiti? Zato je Gospod zavrnil Judeža in druge godrnjalce rekoč: *Pustite jo, kaj ji delate nadlego; dobro delo je storila nad menoj . . . kjerkoli bo oznanovan ta evangelij po vsem svetu, se bo tudi, kar je ta storila, pravilo v njen spomin.* (Mach. 14.)

Čemu ta potrata? polovica ali celo desetina bi bila zado-
stovala! Nam nasproti pa Bog ni bil teh misli. Ponočni nebes

bi bilo še vedno veliko čudo, ko bi bilo tudi par sto zvezd manj, kaj ne da? Stvarnik zemlje bi bil lahko varčniši z drevesi v gozdu, s cveticami na polju, s pticami v zraku. Kdo pa si upa reči, da je veličastvenost narave potrata v božjem gospodarstvu? V delih stvarjenja se je Bog pokazal res po božje radorne: in v delih odrešenja še neskončno bolj. — Mi pa, njegove stvari, naj li ozkosrčno računamo še le koliko časti, hvaležnosti, udanosti, ljubezni mu skažimo? In ali naj bi bili obredi v bogočastju potrata časa ali ne vem česa?

Nekaterim se obredi v bogočastju nepotrebni zde, zato ker jih ne razumejo. Toda česar človek ne razume, to zaradi njegove nevednosti ni še nepotrebno. Kdo bi se ne posmejal nevednemu človeku, ki se mu n. pr. nepotrebno, celo smešno zdi, ker ne razume, kaj pomeni to, da na veliki petek, veliko soboto, binkoštno soboto mašnik s strežniki vred leži na obrazu pred oltarjem? Ali pa pogostno kajenje oltarja pri slovesni maši se nepotrebno zdi takemu, ki ne vé, kaj to pomeni. Ali pa pri navadni tihi maši, kolikokrat se mašnik sedaj bolj, sedaj manj globoko priklanja! Tisti kristjan, ki vé, da je to priklanjanje znamenje spoštovanja pred Gospodom in njegovimi svetniki, vsega tega ne bo imel za nepotrebno. Res, da so nekateri obredi težko umljivi, naravnost skrivnostni; ali ta njihova skrivnost razumnemu kristjanu pravi: kar se tukaj godi, nima ničesar skupnega z vsakdanjim posvetnim žvljenjem, ampak je v zvezi z onim, se ozira na onega, ki prebiva v *nepristopni luči*, kakor pravi sv. Pavel. (1. Tim. 6. 16.)

K sklepu hočem vse misli današnjega govora na kratko povzeti: Glavna stvar pri molitvi je prava, notranja, srčna pobožnost: brez te bi bilo vse sklepanje rok, poklekovanje in izgovarjanje raznih molitev le hinavščina. Toda zapomnimo si, da kot priprava, budilo in posledica te notranje pobožnosti so zunanja znamenja in obredi prav primerni, koristni in potrebni. Častimo tedaj Gospoda Boga ne samo z dušo, ampak tudi s telesom. Pazljivo sledimo cerkvenim obredom, katerih namen je buditi in množiti pravo pobožnost.

Ne sramujmo se pa pri svojih molitvah odkriti se tudi na cesti, poklekniti, kjer je čas in kraj za to, moliti vselej in povsodi, kadar nas kliče krščanska dolžnost. Dajmo neustrašeno Bogu, kar je Božjega; ravnajmo ž njim kakor z Bogom, potem bo tudi on ravnal z nami kakor s svojimi otroci. Amen. P. J.

Priložnostni govori.

Čast in oblast katoliškega duhovnika.

(Govor na novi sveti maši č. g. Hadrijana Brumen v Rojanu dne 27. septembra 1903.)

Duhovnik izmed ljudi izbran je za ljudi postavljen v to, kar Boga zadeva.
Hebr. 5.

Častiti gospod novomašnik, velečastiti duhovni sobratje, ljubljene verniki. Naš Zveličar Jezus Kristus je rekel, da iz obilnosti srca usta govore. In to po vsej pravici. Človek je namreč ustvarjen tako, da so besede in dejanja izraz srca in ni lahko svojih misli in občutkov tako skriti, da se ne bi na zunaj kazali.

Mar ne vidite, preljubi v Gospodu, vesele obraze te množice ljudstva, mar ne slišite njih radostnih pogovorov, mar ne opazate to v toliki krasoti bleščečo se župno cerkev, ali ne doni na vaša ušesa slovesno pritrkovanje zvonov! Da, vsak ptujec, ki bi dospel danes v rojansko faro, bi moral iz vsega tega sklepati, da biva danes v srcih tega ljudstva, ki se je v tako ogromnem številu zbralo, res pravo veselje, prava radost in zadovoljstvo. Da, mi se veselimo, in naše veselje je čisto in sveto, ker je združeno z jako čistim in svetim opravilom. Veselimo se namreč, da imamo danes koncem devetih let zopet enkrat v tej fari slovestnost nove sv. maše, veselimo se, ker bo novoposvečeni duhovnik, č. g. Hadrijan Brumen, sedaj prvikrat daroval vsemogočnemu Bogu nekrvavo daritev nove zaveze, in mi se hočemo te daritve udeležiti, zato se veselimo, to je vzrok našega veselja.

Kjerkoli je nova maša, se zbere mnogo ljudstva, nekateri iz prave, globoke pobožnosti, nekateri pa — recimo kar naravnost — iz radovednosti. Dve želji pa gotovo imajo vsi, ki se udeleže nove maše: prvič namreč videti novomašnika, njegove starše in bližnje sorodnike, drugič pa slišati, kdo bo neki pridigal na novi maši in kaj bo povedal. Glejte, preljubi, prva želja se vam je že spolnila. Mimo vas je stopal mirnim pa odločnim korakom proti oltarju božjemu č. g. novomašnik, za njim njegov oče, mati, brat in drugi. Druga želja pa se vam bo prav v kratkem spolnila. Ko me je pred nekaj dnevi g. novomašnik naprosil za današnjo pridigo, nisem mogel njemu kot svojemu osebnemu prijatelju odreči te prošnje, udal sem se in tako nastopam pred

vami tudi pri današnji slavnosti, če tudi ste me vajeni videti na tem svetem mestu vsako nedeljo in praznik.

Ni pa moj namen, predragi v Kristusu, nastopiti pred vami s finim, visoko nališpanim govorom, ki bi morda božal vaša ušesa, a pri tem pustil brez dušne hrane vaša srca. Ne, moj namen je tudi danes oznanovati vam čisto besedo božjo, tako da ostanem tudi danes zvest Jezusovemu ukazu: *Pojte, in oznanjujte evangelij vsem stvarem!* (Mark. 16.) Ker se pa danes veselimo nove maše, ali bolje rečeno, ker se radujemo, da je en človek zopet postal duhovnik, se mi ne zdi današnji slavnosti nič bolj primerno, kakor podati vam v prvem delu svojega govora prav kratko a kolikor možno jasno sliko, kako visoka je moč in čast katoliškega duhovnika po nauku naše svete vere, v drugem delu pa nam bo premisliti, kaj sledi iz tega za vse katoliško ljudstvo, posebno pa za našo faro.

Začnem v Jezusovem presvetem imenu in v zaupanju na priprošnjo preblazene Device in Matere Marije.

I. Če prevdari katoliški duhovnik do dobrega svojo visoko čast in oblast, res ne more drugače misliti na se kakor s strahom in sveto grozo. Kdo naj primerno in dostojno opiše dostojanstvo katoliškega duhovnika? Bojim se, da vse kar rečem, rečem premalo in nepopolno. Saj je v njem naravnost božja moč, on je naravnost človek božji. Po vsej pravici kliče sv. apostol Pavel Timoteju, katerega je posvetil v duhovnika in škofa, te le besede: *Ti pa, o človek božji, . . . drži se pravice in pobožnosti!* (Tim. 6.) Če je torej po besedah sv. Duha res *človek božji*, pogledjmo sedaj na podlagi naše sv. vere, kaj stori duhovnika *človeka božjega*. Odgovarjam: da je duhovnik res *božji*, da je njegova čast in veljava res nadnaravna in nadčloveška, temu je vzrok ona moč, pravica in oblast, katero mu je Bog enkrat za vselej izročil v zakramentu sv. mašniškega posvečenja. Kako velika je namreč moč in oblast, ki jo dobi mladenič v onem hipu, ko je od škofa v duhovnika posvečen! Takrat prejme oblast do presv. Telesa Kristusovega in do najsvetejše daritve nove zaveze, ker njemu pravi škof, ko ga v duhovna posveti, besede: „Sprejmi oblast darovati Bogu daritev in maše opravljati za žive in mrtve v imenu Gospodovem.“ (Pontif.) Takrat postane poslanec božji, ki ima nalogo in pravico govoriti pred ljudstvom v božjem imenu in oznanovati mu božjo besedo, ker njemu reče škof: „Duhovni-

kovo delo je pridigovati.“ (Pontif.) Takrat postane delivec božjih milosti in njemu so izročeni sv. zakramenti, posebno zakrament sv. pokore, ker njemu veljajo besede, ki jih sliši, ko mu škof roke na glavo položi: „Sprejmi sv. Duha, katerim boš grehe odpustil, so jim odpuščeni, in katerim jih boš zadržal, so jim zadržani, — v imenu Gospodovem.“ (Pontif.)

1. Pa pogledjmo si te oblasti, ki jih ima katoliški duhovnik, malo pobljže. Prva in poglavitna oblast in naloga duhovnika je darovati Bogu daritev. — Duhovnik in daritev sta tesno združena; kjer ni duhovnika, ni tudi daritve, in kjer ni daritve, ni tudi duhovnika. Potrebo daritve pa in duhovnika so čutilj ljudje; odkar so na svetu. Vsak mirno misleč človek mora spoznati neko višje bitje nad seboj; posebno spoznava to kristjan, ki večkrat reče: „Verujem v Boga Očeta, vsemogočnega Stvarnika nebes in zemlje, Gospoda vseh vidnih in nevidnih reči.“ Vsak človek mora čutiti in tudi v resnici čuti, kar nas sv. vera uči, da smo tega vsemogočnega Očeta, Stvarnika in Gospoda svojega, z grehi razžalili, ker smo ravnali proti njegovi sv. volji, da naše razmerje do Boga ni tako, kakršno bi moralo biti, da je potrebno pomiriti se in spraviti se z njim. Kako pa naj se to zgodi? Kdo naj stopi pred obličje razžaljenega Boga, da ga pomiri, da njegovo jezo potolaži in nas z njim spravi? Glejte, to potrebo je čutil človeški rod, odkar biva na tem svetu, čutil je potrebo osebe, ki naj bi ga zopet spravila z Bogom, čutil je potrebo duhovnika. Zato so si ljudje od nekdaj sem, tudi poganski narodi, postavljali duhovnike, ki naj bi z vsakovrstnimi daritvami tolažili jezo božjo. To željo in potrebo vidimo v stari zavezi tudi v izraelskem ali judovskem narodu, ki je častil edinega pravega Boga; zato najdemo pri njih duhovnike, ki so darovali Bogu zdaj junce, zdaj teleta, kadilo, poljske pridelke in drugo. Te daritve je Bog pripustil, ker so bile predpoda daritve nove zaveze, a potolažile ga niso, niso zadostile za greh, ki je razžaljenje neskončnega Boga. Bilo je treba drugega duhovnika, bilo je treba druge daritve, na katero bi se Bog milostno ozrl, ki bi ga popolnoma potolažila in spravila. — Ta — pravi duhovnik, ta daritev je Bog in človek, naš Gospod Jezus Kristus. On je edini pravi naš zastopnik pri Očetu nebeškem; on je resnično potolažil jezo božjo in zadostil pravičnosti božji za naše grehe. *V njem imamo odrešenje, po njegovi Krvi odpuščanje grehov.* (Kološ. 1.) On je bil pravi duhovnik in prava

daritev, ko se je daroval samega sebe na križu za grehe vsega sveta. — Jezus Kristus je storil to enkrat, mi pa še vedno potrebujemo sprave z Bogom, ker ga tudi po smrti Kristusovi še vedno žalimo. Zato je Zveličar na večer pred svojim trpljenjem postavil apostole in njih namestnike za prave duhovnike. Najprej je sam vzel kruh in vino in ju spremenil v svoje najsvetejše Telo in v svojo presv. Kri. S temi besedami je postavil duhovščino nove zaveze, duhovščino svete katoliške cerkve, duhovščino, ki ima vselej in povsod trajati do konca sveta, tako da se spolnuje beseda božja iz ust Malahije preroka: *Od solnčnega vzhoda do zahoda se daruje mojemu imenu čista daritev.* (Mal. 1.) In resnica sv. vere naše, resnica, za katero smo pripravljene dati vse, ta resnica nas uči, da ima vsak katoliški duhovnik po zakramentu mašniškega posvečenja ravno to oblast do Kristusovega Telesa in njegove Krvi. — Glej ga, duhovnika pri oltarju! Z besedami *To je moje telo — to je kelih moje krvi* spreminja on kruh in vino v Telo in Kri Boga-človeka Jezusa Kristusa. Z besedami *to je moje Telo — to je kelih moje Krvi* postavi katoliški duhovnik samega Sina božjega zaklanega na oltar, da ga spremeni v jed in pijačo, in ga tako deli sebi in vernikom v dušno hrano. Glej ga, katoliškega duhovnika, po povzdigovanju na oltarju! Glej ga! Med Bogom in ljudstvom stoji on z razprostrtimi rokami kot gospodar Kristusovega Telesa in prosi od Očeta nebeškega usmiljenja, odpuščanja in mir! Oh, kdo je tebi enak, katoliški duhovnik! Kdo v nebesih ali na zemlji ima tako moč in oblast do Sina božjega! „Darovati Bogu daritev“ — to je tvoja prva in poglobitna oblast, to je prvi vzrok tvojega visokega dostojanstva in časti.

2. Pa duhovnik, preljubi v Gospodu, ni samo pooblaščen za daritev sv. maše, ne, on je tudi splošno poslanec božji. On je tisti, ki oznanuje z božjo pravico nezmotljiv nauk Zveličarja Jezusa Kristusa. *Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem* (Jan. 20.). On je postavljen od Boga za učitelja ljudstva, ne samo enega, ampak vseh ljudi: *Pojte in učite vse narode.* (Mat. 28.) On nastopi v imenu božjem kot voditelj vsake starosti, vsakega spola, vsakega stanu; on oznanuje nauk Kristusov mladim in starim, ubogim in bogatim, pravičnim in grešnikom. On zastopa in brani verske resnice, če treba, tudi pred mogočnejši tega sveta, zato tudi moli duhovnik vsak dan besede: *Pred kralji govorim o tvojem spričevanju (o Gospod) in ni me sram!* (Ps. 118.)

— In kakšen je ta nauk, ki ga katoliški duhovnik s toliko oblastjo oznanuje? To je nauk, izmed vseh naukov najpotrebnejši, je nauk, ki je spremenil obličje zemlje, je nauk, brez katerega ni zveličanja, nauk, ki nam mora služiti za podlago, na katero zidamo bodisi v politiki, kjer potrebujemo pravice in miru, bodisi v socialnem vprašanju, kjer potrebujemo več ljubezni, bodisi v šoli, kjer moramo vzgojiti otroke tako, da bodo dospeli do Boga, ki je njih cilj; nauk, ki ga ne smemo zanemariti nikjer, ne v javnosti, ne doma v družini. Glej, in ko duhovnik, kot poslanec božji oznanuje ta nauk, ti, ki si kristjan, ga moraš poslušati, ne moreš se umakniti, veže te naravnost zapoved božja, vežejo te grozilne besede Jezusove, ki veljajo nam duhovnikom: *Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje*, (Luk. 10.) in zopet na drugem mestu pravi: *Pojte in oznanujte evangelij vsem stvarjem, kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan, kdor ne bo veroval, bo pogubljen*. (Mark. 16.) *Če pa kdo cerkve ne posluša, naj ti bo kakor pagan in očitni grešnik*. (Mat. 18.) — Oh kolika je tvoja čast, katoliški duhovnik, ki si poslanec božji!

3. To še ni vse, da duhovnik s pridigovanjem pripravlja milosti božji pot v naša srca, ne on je naravnost, delivec božje milosti v sv. zakramentih. Oh to je veliko, to je zelo veliko biti delivec one milosti, katero nam je Jezus umirajoč na križu s svojo lastno krvjo prislužil! Zato si šteje sv. Pavel to v posebno čast, ko piše v svojem listu Korinčanom: *Tako nas spoštujte kakor služabnike Kristusove in delivce božjih skrivnosti*. (I. Kor. 4.) Da, s tem nas je Bog visoko, visoko povzdignil, da je izročil našim rokam deljenje sv. zakramentov, da je ravno nas postavil za oskrbnike svoje milosti, da je ravno nam izročil ključne nebeškega kraljestva! — Otroka, katerega so starši porodili v dušno smrt, tega otroka prerodi duhovnik v sv. krstu k pravemu dušnemu, nadnaravnemu življenju, da mu posvečujočo milost božjo in pravico do nebes. In če je morda ta otrok odrasel in postal tako nesrečen, da je omadeževal svojo dušo z enim samim smrtnim grehom, ni je več pomoči zanj, ni je več rešitve, kakor samo pri duhovniku božjem. Njemu mora skesano razodeti svoj dušni stan, ker nobenemu drugemu ne v nebesih ne na zemlji, ampak samo katoliškemu duhovniku je Bog rekel v zakramentu mašniškega posvečenja: *Komur boš grehe odpustil, so mu odpuščeni!* Oh kako visoka in božja je tvoja moč, katoliški duhovnik!

Zato se tudi sv. cerkveni učeni ki ne morejo prečuditi časti in oblasti katoliške duhovčine. Zaslišimo kako govori med njimi sv. Janez Zlatoust: „O duhovniki, kdo vam je enak? Morda svetni vladar? Ne, ker on vlada samo telesa, vi pa neumrljive duše. Njegovo bogastvo je zlato in srebro, vaše pa je Kri in milost Jezusa Kristusa. On vlada le eno deželo, vaša oblast se razteza od nebes do pekla. Če želi vladar po storjenem grehu zopet spraviti se z Bogom, mora pasti na kolena k vašim nogam, in vi sodite čez njegovo večno srečo ali nesrečo. Kdo je tedaj več, kdor sodi ali kdor je sojen?“

O duhovniki, kdo vam je enak? Morda angeli? Res sta si nekoliko podobna angel in duhovnik, ker sta oba bližnja služabnika božja in imata oba nalogo hvaliti Boga, toda kateremu izmed angelov je Bog kedaj rekel: *Karkoli boste razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih* (Mat. 18.)! Kdo izmed angelov zamore človeku podeliti najmanjšo milost božjo, odpustiti najmanjši greh? — Zdi se mi, da jih vidim, te angele, kakor nam jih slika sv. Janez evangelist, da *so padli pred prestolom božjim na svoja obličja* (Apokal. 6.), zdi se, da jih vidim, kako padajo še vedno pri vsaki sv. maši, ko je na oltarju sam živi Bog, na svoja kolena in molijo svojega kralja, med tem ko duhovnik oblastno stoji, ker je on gospodar pri daritvi sv. maše. O veliki Bog! Ti si ukazal angelom samo služiti pri sv. maši, mene pa si postavil za darilca! Oni padajo pred tvojim prestolom, jaz pa smem biti pri tvoji mizi, jaz se dotikam in uživam tistega, katerega smejo oni samo gledati in občudovati v nebesih!

O duhovniki, kdo vam je enak? Niti svoji najljubši materi Mariji ni Bog izročil ključev nebeškega kraljestva, ampak tebi, o duhovnik, Ona je samo enkrat porodila Sina božjega, ti ga postaviš vsak dan pri povzdigovanju na ta svet!

Taka je na podlagi naše sv. vere oblast in moč katoliškega duhovnika, moč, ki ji ni enake ne v nebesih ne na zemlji, moč, ki stori, da je duhovnik po besedah sv. Pavla res *človek božji*.

II. Preljubi v Gospodu! To je v kratkih potezah nekaj pregled duhovniške oblasti. Sedaj nam še preostaje, da si malo ogledamo, kaj iz tega sledi. Jaz pravim:

1. ker je duhovniška služba tako visoka, je gotovo vredna vsega spoštovanja. Če je že sv. Pavel zahteval od kristjanov svojega časa spoštovanje, ko je rekel: *Tako naj nas spoštuje vsakdo kakor služabnike Kristusove in delivce božjih skrivnosti,*

velja pač ta zahteva nič manj za kristjane naših dni. Pa oh, žal, čim bolj peša v ljudstvu versko prepričanje in življenje, tem bolj pada tudi spoštovanje do duhovščine in marsikateri duševni revež si šteje dandanes v čast, če je že tako razsvitljen in emancipiran, da ne pozdravi duhovnika, niti če je njegov lastni dušni pastir. Ne govorim tu zato, da bi vodil vodo na svoj mlin in preskrbel sam sebi čast, saj lahko rečem s sv. Pavlom: *meni ni zato, če me svet sodi* (1. Kor. 4.), tudi ne govorim v obrambo svojih č. duhovnih tovarišev, ne, govorim v vašo lastno korist. V osebi duhovnika boste častili in spoštovali samega Jezusa Kristusa, kojega poslanec in namestnik je duhovnik. Čem bolj boste svoje duhovne pastirje spoštovali, tem več in tem boljših duhovnikov vam bo Bog pošiljal. Če pa ne bo znalo ljudstvo ceniti te velike dobrote božje, oh potem se bojim, da ne bi Bog zopet grozil ljudstvu, kakor nekdanj v stari zavezi, (Jer. 13.) da bo odzvel duhovne in ljudstvo pregnal. Bojim se, da ne bi morali potem zopet tožiti, kakor je nekdanj tožil prerok Jeremija v svoji žalostni pesmi, *da so duhovni umrli, da ga ni, ki bi ljudstvo tolažil*. (Thren. 1. 19.).

2. Če je duhovniška služba tako vzvišena, tako božja, sledi, da je ne more nihče doseči, če ga ne vodi posebna milost božja, ali z drugo besedo, če ga Bog sam ne pokliče. Kakor si je namreč Bog v stari zavezi izbral samo Aronovo družino, da bi mu služila v templju, prav tako izbira Bog še dandanes med krščanskim ljudstvom mladeniče za svojo službo, ker po besedah sv. Pavla *nihče ne more dati sam te časti, ampak kdor je poklican od Boga kakor Aron*. (Hebr. 5.) Oh velika, velika milost je imeti pravi poklic za duhovski stan! Bog pa hoče, da njegove milosti spoznamo in zanje tudi prosimo. V več krajih je pomanjkanje duhovnov, ker ljudje ne spoznajo te milosti in je niso prosili! Tudi v naši škofiji je postalo pomanjkanje duhovnov že občutljivo in marsikje trpi vsled tega dušno pastirstvo. Ko se tedaj danes, predragi v Kristusu, nove maše veselimo, bodimo Bogu zato hvaležni in prosimo ga, da bi on še prav veliko mladeničev poklical v duhovski stan in jih vodil in pripeljal do mašništva, da bi zamogli slovesnost in veselje nove maše še večkrat imeti. Glejte predragi, tudi mi Rojančani imamo leto za letom lepo število mladeničev, ki zahajajo v latinske šole v Trst, in gotovo se ne motim, če rečem, da je tudi sedaj v tej cerkvi marsikateri oče, marsikatera mati, ki si želita doživeti

enkrat s svojim sinom ono čast in veselje, ki so je čakali danes starši novomašnika. Dajte, preljubi v Gospodu, združimo danes in večkrat pozneje svoje prošnje k Bogu, da bi si tudi iz rojanskih mladeničev vsaj nekatere izbral za svoje duhovnike, tako da bi imeli kaj kmalu novo mašo v rojanski cerkvi. *Prositate danes Gospoda žetve, naj pošlje delavcev v svojo žetev!* (Mat. 9.)

Molimo pa, predragi v Kristusu, ne samo, da nam Bog pošlje novih duhovnikov, ampak tudi, da nam duhovnike, ki jih imamo, v dobrem potrdi. Videli smo, kako visoka, kako sveta je služba duhovnika; iz tega je pač lahko sklepati, kolika svetost, kolika čistost je potrebna v človeku, ki ima tako sveta opravila. Kadar moli, zahteva od njega vsa katoliška cerkev, da prav moli. Kako neomadeževane morajo biti roke, ki se vsak dan dotikajo najčistejšega Telesa Kristusovega. Kako svet mora biti jezik, ki se vsak dan rdeči od Kristusove presv. Krvi. Kako utrjen v čednosti mora biti oni, ki iz prižnice doli vodi verno ljudstvo k zveličanju; kako mora sovražiti greh, kako mora goreti ljubezni do Boga in bližnjega oni, ki ima v zakramentu sv. pokore gledati v vsak najskrivnejši kotiček človeškega srca in mora iz grešnikov delati pravične! Molite torej, preljubi, danes in večkrat, da Bog nas duhovnike v dobrem potrdi in nas varuje greha! Večje so skušnjave, ki jih ima prestati duhovnik, kakor kak navaden vernik. Hudobni duh dobro ve, kaj je dobil, ako je mašnika premagal in v greh napeljal. On se ravna popolnoma po besedah sv. pisma: *Vdaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce črede* (Cah. 13.) Zato vam vnovič kličem: molite za svoje dušne pastirje, ker tudi oni dvigajo vsak dan svoje roke k Bogu za vaš večni blagor.

S tem sem končal, dragi poslušavci. Vzemite s seboj kot spomin na današnjo novo mašo to-le: Imejte kot dobri kristjani vedno pred očmi visoko dostojanstvo katoliškega duhovnika, zato ga spoštujte, molite za milost poklica v duhovski stan in priporočajte vedno Bogu svoje dušne pastirje.

K sklepu se obračam do Tebe, častiti novomašnik in dragi sobrat v Kristusu! V imenu vse te zbrane množice ljudstva Ti čestitam in veselim se s Teboj, da se je izpolnila najtoplejša želja Tvojega mladeniškega srca! Osem dni je tega, kar si bil od svojega presvitlega škofa v duhovnika posvečen, postal si srednik med Bogom in ljudmi. Izpolnila se je obenem želja Tvo-

jega skrbnega očeta, ki se je vedno tako požrtvovalno trudil, da bi Ti vedno napredoval; izpolnila se je želja tvoje najljubše matere, ki je gotovo večkrat na tihem molila in prosila milost videti Te kedaj duhovnika. Mnogo let si mi bil dober prijatelj, poznal sem te in vem, da si postal duhovnik iz ljubezni do Boga, iz ljubezni do neumrjočih duš in v zaupanju na božjo pomoč. Glej, to zaupanje naj Te nikdar ne zapusti! Prišli bodo tudi zate v duhovskem stanu dnevi bridkih skušenj, dnevi težavnega dela, dnevi zaničevanja. Ti se ne boš bal, ampak s sv. Pavlom govoril: *Vse zamorem v njem, ki me podpira*. Oziral se boš na svojega kralja Jezusa, ki je Tvoj zgled v trpljenju, ki bo Tvoje plačilo v nebesih.

In danes, prijatelj, se Ti ima spolniti še druga želja. Približal se je trenutek, po katerem si že leta in leta hrepenel. Stopil boš sedaj k oltarju in prvokrat v svojem življenju samostojno opravil poglavitno službo, za katero si bil posvečen, daroval boš Bogu prvo sv. mašo. — Čez pol ure se bo zgodila v Tvojih posvečenih rokah največja skrivnost naše svete vere. Spremenil boš kruh in vino v Telo in Kri Kristusovo in mi bomo s solzami spremljali Tvojo daritev in kleče strmeli nad tolikim čudežem!

Poslušaj, predragi, v tem slovesnem trenutku imam prošnjo do Tebe. Prosim Te namreč, pri tej prvi daritvi, ko gledata nebo in zemlja na Te, spomni se vse sv. katoliške cerkve in njenega poglavarja sv. očeta Pija X. Spomni se svojih bližnjih, ki so ti najbolj pri srcu, očeta, matere in brata. Spomni se vseh trpečih duš v vicah, ker vse pričakujejo tolažbe in miru od te presvete daritve. Spomni se našega presvitlega škofa in Nj. Vel. cesarja; spomni se velečastitega g. župnika, ki se je s toliko požrtvovalnostjo potrudil, da povzdigne Tvojo današnjo slavnost. Spomni se tudi vse naše rojanske fare, spomni se vseh pravičnih, da bi ostali stanovitni, vseh grešnikov, posebno vseh tistih, ki zane-marjajo ob nedeljah in praznikih to sv. daritev, katero boš Ti sedaj s strahom in sveto grozo opravil. Spomni se tudi naših bolnikov, ki bi te radi danes videli, kako prvokrat mašuješ, pa jih je bolezen priklenila na trdo postelj. — Spomni se naposled tudi mene, ki sam Ti govoril danes te besede z dobrim namenom, da bi mogel kaj dobrega storiti med tem ljudstvom, katero ljubim iz vsega srca. — Nihče naj ne bo izključen od te svete daritve, da bomo po nji enkrat vsi skupaj deležni večnega veselja v svetih nebesih. Amen.

Jakob Ukmar.

Kratek nagovor Marijini družbi.

(Osnova.)

In veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena, s solncem obdana, in luna pod njenimi nogami, in na njeni glavi krona iz 12 zvezd.

Skrivno raz. 12, 1.

Sv. Janez nam popisuje v skrivnem razodenju sv. katoliško cerkev in govori o velikem znamenju, ki se je prikazalo na nebu. In kako je to znamenje z nebes? Apostol gleda veličastno kraljico, ki se žari v solnčni svetlobi, stoječo na luni in oglavljena s krono, iz katere blišči dvanajstero zvezd. Ta podoba lepo predočuje pomen nebeške Kraljice. Marija je obdana s solncem božjega veličastva, spremenljiva luna, na kateri stoji, pomenja svet in njegovo minljivost, bliščeča krona na njeni glavi pa zaznamuje izobilje njenih milosti in kreposti v podobi dvanajsternih zvezd. Marija je obdana s solncem, je odsev božje lepote in dobrote; vi pa, mladeniči in dekleta Marijine družbe, klečite pri njenih nogah, vi in vaš značaj pomenjate luno, vi ste mladi, ste neizkušeni, ste omahljivi, srce vas pregovori poprej kakor razum, oh, kam se bode obrnili, kdo naj vas vodi, kdo naj vas varuje? Pojdite k ženi, ki je s solncem obdana, zapišite se v njeno družbo, ostanite ji zvesti. Pa kako? Dvanajst zvezd blišči na njeni glavi. Te zvezde morate poznati, za temi zvezdami morate hoditi kakor so trije modri hodili za zvezdo, ki se jim je prikazala. Bodite modri tudi vi in našli bode novorojenega kralja, kakor so ga našli sv. trije kralji, našli bode svojo kraljico, ki je s solncem obdana, našli jo bode z božjim Detetom v Betlehemskem hlevu.

Tebe zbrali smo, Devica,
Da si naših src Gospal!
Bodi zvezda nam vodnica
Sredi zlobnega sveta.

(I. Zabukovec).

a) Ob Mariji je solnce, b) pod Marijo je luna, c) nad Marijo so zvezde.

Premislimo še natančneje to podobo sv. Janeza.

a) Marija je najčistejša Devica. To je bila pred rojstvom, to je ostala po rojstvu; to je bila pred zakonom, to je ostala po zakonu. Marija je bila spočeta brez izvirnega greha, rojena brez njega, čista pred rojstvom, čista kot otrok, čista kot dekle,

čista kot zaročenka, čista kot žena, čista kot vdova. Devica se je rodila, devica je živela, devica je umrla. Zato je pa ona, kot najčistejše bitje, ostala sklenjena nepretrgano z Bogom, zato je dihala božjo pričujočnost, čutila božjo mogočnost, uživala božjo dobrotljivost. Marija je najsvetejša, najčistejša, najpopolnejša stvar božja, je obdana s solncem božjega veličanstva, je odsev božje svetlobe, je izraz božje modrosti. In če pomeni solnce Boga, rečemo lahko: Ob Mariji je solnce. O Mariji velja svetopisemska beseda o neustvarjeni Modrosti: *Ona je dih božje moči in čisti iztok svetlosti vsemogočnega Boga; ona je svetloba večne luči in brezmadežno ogledalo božjega veličastva in podoba njegove dobrote.* (Modr., 7, 25. 26). (Konec prihodnjic.)

Pogled na slovstvo.

1. *Praktične kateheze po „psihološki“ metodi.* Kar je katehetsko društvo v Monakovem po svojem listu „Katechetische Blätter“ in mnogoštevilnih shodnih teoretično razpravljalo in zahtevalo, to sta poizkusila dejanski izvršiti zlasti dva odlična kateheta: Henrik Stieglitz in dr. A. Weber. Prvi je izdal že štiri knjige izdelanih katehez, poslednji pa dve. — H. Stieglitzove kateheze so: 1. *Ausgeführte Katechesen über die katholische Glaubenslehre für das 6. Schuljahr*; pošla je že 2. izdaja. 2. *Ausgeführte Katechesen über die Gebote Gottes für das 6. Schuljahr*; 2. predelana izdaja 1904. Cena broš. izv. K 2-16, vez. K 2-88. 3. *Ausgeführte Katechesen über Kirchengebote, Sünde, Busse für das 4. Schuljahr* (Pošlo). 4. *Reumotive für die Kinderbeicht.* (Pošlo.) Vse te kateheze so narejene v isti obliki, ki jo je pisatelj sam ob kratkem označil v uvodu prve knjige. Vodila so mu: 1. Vsaka učna ura imej enoten temo, ali kakor je razvidno iz katehez, po eno samo takozvano metodiško celoto. V tem se ne moremo popolnoma strinjati, ker bi ne izhajali s časom ali pa bi morali prerazlična vprašanja strinjati v isto učno enoto. — Kateheza 5., n. pr.: „O potrebi vere“, se nam pač prekratka zdi za eno uro, (treba jo je bilo preveč razširiti) — 2. Vsaka kateheza se mora izvršiti po isti metodi, po takozvani „monakovski“ ali „psihološki.“ Imeti mora tri glavne dele: I. podavanje, II. razlago, III. vporabo, katerim se še pridružijo kot postranski deli: napovedi smotra in priprava ter združenje. V „podavanju“ se pove z godba in iz njega se v „razlagi“ izvajajo katekizmovi stavki. Tukaj nastane največkrat težkoča. Za 12. katehezo n. pr., o presv. Trojici, si je Stieglitz izbral pri podavanju znano zgodnico, kako je bil sv. Avguštin v neki prikazni poučen, da ni mogoče razumeti te vzvišene skrivnosti. To so si odbirali poprejšnji metodikarji za uvod ali pa za konec, pa so prav ravnali, ker za razlago skrivnosti same nima nobenega pomena. Vse, kar se da izluščiti iz tega dogodka, je le dejstvo: presv. Trojice ni mogoče razumeti. Pri drugih zgodbah se je pokazal nedostatek, da se dá direktno izvesti iz njih le nekaj „delnih celot“, za druge je treba iskati novih konkretnih pojasnil prav po onem načinu, kakor so delali „stari“ katehetje. Nekaj katehez se je pa vrlo dobro posrečilo. — 3. Kateheza bodi tudi v obliki živahna in prikupna. V tem je pa Stieglitz posebno sprefen, ker zna jako preprosto, živo in zanimivo pripovedovati.

Zadnji knjigi (Reumotive) je kritika očitala pretiravanje, morda semtertja po pravici; pa je tudi kritika sama pretiravala. Vse te knjige toplo priporočamo onim, ki še ne poznajo nove metode, ker se ob praktičnih zgledih najlaže

naučé metode same; onim, kateri sicer poznajo to metodo, pa ji niso naklonjeni, jih priporočamo zato, ker tudi oni lahko mnogo dobrega najdejo za svojo prakso, ki se giblje po drugačni metodi, n. pr. veliko lepih zgledov, preprosto govorico, praktičnih podrobnostih, do srca segajočih motivov itd.

D. r. A. Weber pa je izdal: 1. *Ausgeführte Katechesen über das dritte Hauptstück für das 5. Schuljahr.* (O milosti, zakramentih in molitvi). Cena izvodu K 3:12. vez. K 3:84. 2. *Ausgeführte Katechesen über die Gebote Gottes für das 3. Schuljahr.* Broš. izvod stane K 4:08, vezan K 4:80. Iz istega vzroka priporočamo tudi te dve knjigi, ki sta nekako dopolnilo Stieglitzevim delom. Le to nam ni ugajalo, da ima zadnja knjiga naslov „über die Gebote Gottes“, dasi obravnava v večini nauk o veri (v 40 katehezah), posebej o božjih zapovedih pa le v drugem delu (v 31 katehezah). Ali se je to zgodilo po pomoti ali kali? Tudi se nam zde nekatere pojasnilne zgodbe pretežke za tretje šolsko leto. Sicer imajo pa dr. A. Weberjeve kateheze tudi vse prednosti, ki smo jih navedli preje pri Stieglitzevih katehezah. — Obojne kateheze so izšle v Köselovi bukvarni v Kemptnu. *Ant. Kržič.*

2. P. Joseph Deharbes *Grössere Katechismuserklärung.* Šesta, popolnoma predelana izdaja. Paderborn. Ferd. Schöningh. 1905. Cena 3 zvezkom broš. M. 12—; vez. M. 16:40. — Gotovo ni lepše in priljubljenejše razlage katekizma, kakor je Deharbova. Toda po izdaji novega katekizma je postala v marsičem zastarela in težko rabljiva. Vsled nove razdelitve vprašanj je nastala v nji marsikaka praznina. Zato se je od veliko strani izrekla želja, naj bi se Deharbova razlaga predelala primerno novemu katekizmu in novim časovnim razmeram. Tej želji je ustregel učeni jezuit P. Linden, ki je svojo nalogo izvrstno rešil. Marsikaj je predelal, preuredil, popravil, veliko dostavil, drugače razdelil, vendar — kar posebno ugaja, — je ohranil delu pri vsem tem popolnoma značaj in duh Deharbov. Kaj čuda, da to delo vsi bogoslovni časniki z največjim veseljem pozdravljajo. In to po pravici! Tu ima pridigar, katehet obilo lepega gradiva, krasnih in jedernatih misli za vse potrebe svoje službe. Deharbova razlaga je dovolj znana, zato je ni treba posebej ocenjevati in priporočati, saj se sama hvali in priporoča. Tudi nemščine zmožnim družinam ne moremo svetovati lepšega berila, kakor je ravno ta krasna knjiga.

O. K. Z.

3. *Reči pohrabné.* Vydal Fr. Richard Oswald, spravca fary, censor diecesánský. V Ružomberku 1904. Knižnica kazatelská. Svazok 3.

Nagrobni govori imajo zgodovino svojega razvoja. Bila je doba, ko so bili v cvetu: Bossuet, Massillon sta ž njimi ovenčala svojo govorniško slavo. Prišla pa je doba, da cerkev veliko zanje ni marala in da so usta govornikov nad grobovi popolnoma umolknila. Zdi se, da sedaj pomen nagrobnih govorov zopet raste, zakaj v naši protikatoški dobi ponujajo duhovniku priložnost, da bi vsejal izveličavno seme v srcé poslušavcev, ki večkrat po daljšem času niso slišali besede božje in ki so v takem resnobnem in bolestem trenutku dobri besedi bolj pristopni nego drugikrat. Mislim, da z bojevalnostjo protestantizma bode rasel tudi pomen nagrobnih govorov zlasti v krajih versko mešanih. Nagrobni govori bodo protitežje znanim govorom pastorjev nad grobom. — V knjižici „Reči pohrabné“ se nahaja cela vrsta primernih nagrobnih govorov v lepem slovaškem jeziku. Nekateri govori so izvorni, nekateri prirejeni po dobrih izvornikih; nahajajo se tu govori od slovaških duhovnikov Oswalda, Medveckeга, Kojde in Schwarcza. Govori so kratki, jedrnatí. *Fr. Štingl.*